

बागेश्वर बाबा र पशुपतिनाथ

काठमाडौं। नेपाल हाम्रो आत्मा हो। एकदिन नेपालले पुरा दुनियाँमा डंका बजाउनेछ। नेपाल हिन्दुराष्ट्र रहनेछ। नेपाली हुनुमा गौरव गरौं। बागेश्वरबाबाका यी अभिव्यक्तिलाई सबैले प्रशंसा गरे। बाबाको नेपाल भारतको अतिमूल्य बंधु है भनेको विषय यतिबेला विवादमा छ। उनले नेपालको स्वराज, सार्वभौमिकताको मुक्त कण्ठले प्रशंसा गर्दागर्दै उनको प्रवचनमा जिज्ञासा छ। उनका अभिव्यक्ति पुरै सुन्नु कतै पनि उनले नेपाललाई होच्याएको, नेपाल र नेपालीको मान सम्मानमा ठेस पुऱ्याएको देखिन्छ। तर एउटै शब्दमा किन चोँचिएको होला ?

वसुधैव कुटुम्बकम्को नाममा फेरि सिंहमय जयते

काठमाडौं। भारतको संसद भवनमा लेखिएको छ, **वसुधैव कुटुम्बकम्** अर्थात धर्ती नै एक परिवार हो। भारतको निसान छाप छ, सिंहको फोटो र फोटो मुनी लेखिएको छ **सत्यमेव जयते**। तर भारतको विधि व्यवहार बाहुबली र सिंहमय जयतेजस्तो देखिन्छ। कतिमान नेपालका सन्धभंगा भारतले जुन प्रकृतिको नीति व्यवहार गर्दै आएको छ, त्यो कतु आलोच्य रहेको छ।

भारत उदीयमान पाँचौँ आर्थिक र सामरिक शक्ति हो। भारतको प्रतिस्पर्धा चीनसँग छ। ५ वर्षमा तैस्रो हुने भारतको योजना छ। जनसंख्याका कारण पहिलो, सैन्यबलका कारण चौथो शक्ति राष्ट्र भारत भन्ने २४ र २५ गते जी २० सम्मको १९ देश र युरोपेली सघको प्रतिनिधित्व सहित १८औँ सम्मेलनको दिल्लीमा अध्यक्षता गरेछ। सहभागीमध्ये अमेरिका, क्यानडा, जर्मनी, फ्रान्स, बेलायत, इटली र जापान मुख्य हुनु भने त्यसपछि उदीयमान अर्थतन्त्र भएका मुलुकको अर्जेटिन, अस्ट्रेलिया, ब्राजिल, चीन, भारत, इण्डोनेसिया, मेक्सिको, रूस, साउदी अरेबिया, दक्षिण अफ्रिका, दक्षिण कोरिया र टर्की छन्। त्यसपछि युरोपेली सघको स्थान रहने छ। २००८ मा गठन भएको जी २० को उद्देश्य विश्व अर्थतन्त्रलाई समृद्धितर्फ लैजानु हो।

जी २० ले उदार चरित्र भएकाहरूले सारा संसारलाई नै आफन्त ठान्छन्, भन्ने 'हितोपदेश' वाट लिइएको छ। **वसुधैव कुटुम्बकम्** **आदर्श वाक्य** राखिएको छ। जी २० सम्मेलनमा केही देशलाई अतिथिको रूपमा निम्त्याइन्छ। यसपल्ट बंगलादेश, यूएई, इजिप्ट, मोरिसस, नेदरल्याण्ड्स, नाइजेरिया, ओमान र सिङ्गापुर परेका छन्। प्रश्न छ- नेपाललाई किन निम्त्याइन्छ। नेपालसँग निकट सम्बन्ध रहेको भारत, जेट १९ गते नेपालका प्रधानमन्त्रीले भारत भ्रमण गरेर प्रेम मोदीसँग मित्रता घनिष्ट बनाएको प्रचार भएको थियो, तर भारतले वसुधैव कुटुम्बकम्मा नेपाललाई पन्छाउने किन ? सम्पत्ति छ, अष्टुलियामा भएको २०१४ को सम्मेलनको सन्धभंगा टर्कीका प्रधानमन्त्रीले किशुविद्यालयमा बोल्दा अत्यात्मको केन्द्र नेपाललाई कसरी अल्पविकसित राष्ट्र भन्न भिन्छ ?

१० दलीय सरकार, संसद, परराष्ट्र कति सक्षम, सबल रहेछ।

के सन्देश दिए चिनियाँ जर्नेलले ?

काठमाडौं। चिनियाँ जनमुक्ति सेनाक तिव्वत कमाण्डका मेजर जनरल युई एण्डी नेपाल आए, गए। उनलाई मिडियाले खासै महत्त्व दिएनन्। तर उनले नेपाललाई जे सन्देश दिनुपर्ने हो, प्रधानसेनापति प्रभुराम शर्मासमक्ष दिएर गएको कटुनीतिक कृतमा बाक्लै चर्चा छ।

मेजर जनरल युईले प्रधानसेनापति शर्मासँग गम्भीर वार्ता गरेका छन्। दुईपक्षीय हित र आपसी चासोका विषयमा विचारविमर्श हुनु र सेना सेनाबीचको सुमधुर सम्बन्ध नविकरण हुनु स्वभाविक हो। तर यो नेपालको राजनीति तरल अवस्थामा रहेको, प्रधानमन्त्री अमेरिकाबाट रिटर्न चीन भ्रमणमा जाने भिन्न तय भइसकेको रियासत भएको यो सैनिक भ्रमणलाई निकै अर्थपूर्ण मानिएको छ।

जानरल एण्डी ५ दिनका लागि ८ जना सीमा सुरक्षासम्बन्धी विज्ञ, विशेषज्ञसहित नेपाल आएका हुन्। यो टोलीलाई उपरथी सागरबहादुर थापाले स्वागत गरेका थिए। त्यसपछि यो टोली भेटवार्ता र सम्बन्धका विविध आयामबारे निकै व्यस्त रहेको थियो। यो टोलीले पोखरा एयरपोर्ट, सैनिक संग्रहालय, कमाण्ड तथा ट्याक कलेज, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रजाने जानकारी लियो।

शांतिराष्ट्रको भैं चीनका गतिविधि पनि बाक्लैको अनुभव गर्न सकिन्छ। भारतले ३ तहका पूर्वसेनाप्रमुखलाई ताइवान पठाउनु, युकेन मामिलामा नेपालसँग चीनको मित्र रूस चिनिनु र नेपाललाई सचेत गराउनु मेजर जनरलको टोली पठाएको नेपालका प्रधानमन्त्री र सेनाप्रमुखलाई खरो कुरा राख्ने लागि हो भनिन्छ।

चीनले नेपालमा आवाज उठेअनुसार सबै नाका खोल्ने नीति लिएको छ। नेपाल चीन सीमाक्षेत्रमा विशेष आर्थिक योजना पनि लागू गर्दैछ। चीनको सुरक्षा चासोमा नेपालले के गर्छ, यो अह्न प्रश्न हो।

केही हप्ताअघि दलाई लामाको जन्मदिन नेपालमै खुला रूपमा मनाइनु, केही सांघ र कटुनीतिक सहभागिता हुनुलाई पनि चीनले गम्भीर रूपमा लिएको छ। यसबारे चिनियाँ दूतावासले परराष्ट्र मन्त्रालयको ध्यानाकर्षण गराएको पनि बुझिएको छ।

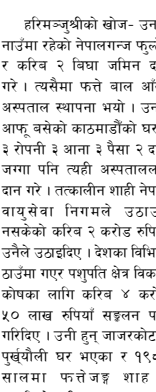
यसैबीच चीनले एक्सपोमा उपराष्ट्रपतिलाई चीनमा महत्त्व दिएर पनि सन्देश दिएको छ। समष्टीमा चीनको यसप्रकारको भ्रमण र भूमिकाले आगामी दिनमा नेपालमा हाम्रो चासो छ, चासो बढ्छ भन्ने सन्देशलाई नेपालले न बुझ्नु अपरिपक्वता हुनेछ।

बालेन साहको प्यारोडी

काठमाडौं। बालेन साह काठमाडौं महानगरका निर्वाचित मेयर। उनी पटक पटक चर्चामा आइरहेका छन्, यसपल्ट उनले सामाजिक सञ्जालमा प्यारोडी पोस्ट गरेर चर्चित बनेका छन्। आरजू नीर पुगेपछि शरणार्थी काण्ड रोकियो ! माकुरे र बावुराम नै देखिएपछि ललिताना निवास काण्ड साँकियो। महारा, वर्षमान र नन्दकिशोर पुन देखिएपछि सुनकाण्ड छेँकियो। उपेन्द्र नै देखिएपछि गोरकाण्ड मिलियो। गिरीबन्धु टो काण्डमा केपीओली नै आउने पक्का छ, त्यसैले ३ टाउंडे मिलेपछी सबै काण्डको मिलान भयो। बालेन साहको प्यारोडी र सत्ता र प्रतिपक्षीको राजनीतिक खिचलो मिलेको देखिन्छ। भ्रष्टाचार काण्डको छाननावन र संसदको बेहालले प्यारोडी चर्चामा छ।

राज्यले बिर्सेका श्रीजङ्ग शाह

हरिमन्थुको खोज- उनको योगदान कसैले मेट्न नसक्नु। उनले पिताजीको नाउँमा रहेको नेपालगन्ज फुल्टेकास्थित 'पवित्र निकेतन' नामक १४ कोठाको भवन र करिब २ विघा जमिन दान गरे। त्यसैमा फते वाल अर्थात् अस्पताल स्थापना भयो। उनले आफू बसेको काठमाडौंको घर र ३ रोपनी ३ आना ३ पैसा २ दाम जग्गा पनि त्यही अस्पताललाई दान गरे। तत्कालीन शाही नेपाल बायु सेवा निगमले उठाउन नसकेको करिब २ करोड र्शियाँ उनैले उठाईदिए। देशका विभिन्न ठाउँमा गएर पशुपति क्षेत्र विकास कोषका लागि करिब ४ करोड ५० लाख र्शियाँ सङ्कलन पनि गरिदिए। उनी हुन् जाजरकोटमा पुर्खौली घर भएका र १९८२ सालमा फते जङ्ग शाह र वालविद्येश्वरी शाहका सुपुत्रका रूपमा जन्मेका श्रीजङ्ग शाह। उनको योगदान कसैले मेट्न नसक्नु।

प्रचण्डलाई कमल थापाको प्रश्न

प्रचण्डजी, तपाईंले जनयुद्ध शुरुवा पेश गरेको समयको वृद्धा ४ मा 'गोरखा भतीकेन्द्र रद्द गरिनुपर्छ' भन्ने छ। भतीकेन्द्र बन्द त परे जाओस् तपाईं प्रम भएको बेला युद्धरत रूस र युकेनका साथै अन्य देशका सेनामा अर्बावुढागले नेपालीहरू काम गरिरहेका छन्। तपाईं के हेर्दै हुनुहुन्छ ?

तीन काण्डले नेपालको साख सफाचट

भूटानी शरणार्थी काण्ड, ललिताना निवास काण्ड र सुन काण्डले नेपालको साख सफाचट भएको छ। यही तीन काण्डभित्र नेपालको सुरक्षा संयन्त्र, शासन प. शा.स नको मुखण्डो जडिएको छ। नेपालको राजनीति र प. शा.स न भूमार्गियासँग कसरी घुलित छन् भन्ने पनि देखिएको छ। नं पाल कं काण्डलाई मान्य तस्कर, लुटेरा, माफिया, अराजक तत्वले आफ्नो वसमा परेका छन् भन्ने खुलस भएको छ। अब त नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय अपराधीको गुड भएको मात्र होइन, आतंकरापी पनि घुस्ने हुन् कि भन्ने खतरा समेत अनुभव गर्न सकिने भएको छ। एक विश्लेषणले लेखेका छन्- मानव तस्करि, राष्ट्रिय सम्पत्तिको लूट र

विमानस्थलबाट हात्ती पनि तस्करी गर्नसकिने अन्तर्राष्ट्रिय अपराधीको दावीको पछिल्ले नेपालको मान, सम्मान, सुरक्षा, कानून सबैको धञ्जी उडेको छ। लोकतन्त्र हार्ने राजनीतिक नेतृत्वले हो। सुशासनको वागद्वारा पनि यही हो। स्थानी सरकार सनेको प्रशासन हो। सुरक्षा निकायले यी

संयन्त्र, शासन प. शा.स नको मुखण्डो जडिएको छ। नेपालको राजनीति र प. शा.स न भूमार्गियासँग कसरी घुलित छन् भन्ने पनि देखिएको छ। नं पाल कं काण्डलाई मान्य तस्कर, लुटेरा, माफिया, अराजक तत्वले आफ्नो वसमा परेका छन् भन्ने खुलस भएको छ। अब त नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय अपराधीको गुड भएको मात्र होइन, आतंकरापी पनि घुस्ने हुन् कि भन्ने खतरा समेत अनुभव गर्न सकिने भएको छ। एक विश्लेषणले लेखेका छन्- मानव तस्करि, राष्ट्रिय सम्पत्तिको लूट र

दुबै तह र देशको र्शियाँ त परिस्थितलाई नि य म त नि य श ली र हे कै हुनुपर्छ। तर ०९९ को आवाधिक निर्वाचन अघि जे र। ज नौ ति क, अदालती र प. शा। स न क र्शियाँ र वि ज ग र्शियाँ देखाएको थियो, तपाईंले वृद्धमत नपाएपछि बनेको हड् पार्लियामेन्ट र १० दलीय सरकारले पनि भ्रष्टाचारको अन्त र सुशासनका लागि गनैने कार्य गर्न सकिरहेको छैन। अनुसन्धान कसैले काबा र कसैलाई पाखा लगाउने चीनको देखिन्छ, यरी पनि देश अग्रगमनतिर जान्छ र ?

बर्गशत्रु कांग्रेस

वार्ड नै ता फलनाथ खनालले कितान गरेरै थ्यायी शर्मिस्ततै भनि दिएका छन्- बर्गशत्रु कांग्रेस हो। ७० वर्षमा नभेटिएको बर्गशत्रु वामतन्त्रा फलनाथ खनालले भेटाइदिएका छन्। अचम्म त के छ भने उनको पार्टी सत्तामा छ, नेपाली कांग्रेससँगै सहकार्यका साथ छ। बर्गशत्रु भए वर्गसन्तुलन सत्ताको साफेवारी वुक्त सकिन्छ। यद्यपि प्रम प्रचण्डले कांग्रेसकै सहमतिलमा ललिताना निवासमा मुछिएका माधव नेपालको छाननावन नगर्ने निर्णय गरिदिएपछि पनि कांग्रेस कम्युनिष्टको कसरी बर्ग शत्रु भएछ होला ?

राजावादीमा चेत छैन

काठमाडौं। संस्कृतीवद डा. जगमान गुरुङले राजतन्त्र नरुकिनुमा जनतालाई बोध दिनुभएको छ। गुरुङको कथन छ-

नेपालीहरूको चेत खुल्यो भने नेपालमा राजतन्त्र आउन सक्छ। अर्थात्, २०६५ सालमा राजतन्त्रको उन्मुलनपछि जनतामा चेत नखुलेकै कारण राजतन्त्र नरुकिएको प्रष्ट पार्न सकिने भएको छ। हनु पनि राजतन्त्रवादी संघसंस्था, पार्टीहरू ६ दर्जन भन्दा बढी छन्, सबै मौसमअनुसारको आन्दोलन गर्छन्, तात्खन् सेलाउंछन्। हिन्दुवादी र राजतन्त्रवादीको चरित्र यस्तै छ। यो सबै देखेर बागेर गुरुङले भन्नुभएको हो- राजतन्त्र चाहिने भए चेत खुल्नुपर्छ।

जनतालाई के जवाफ दिऊँ ?

शेखर कोइरालालाई पीडा भएछ, उनले चाक्क भनिहाले : देशको अवस्था हेर्दा आँसु आउँछ, दिक्क लाग्छ, जनतालाई के जवाफ दिऊँ ? कांग्रेसका वरिष्ठ नेता डा. शेखर कोइरालाको यो अभिव्यक्तिजस्तै अन्य जनप्रतिनिधिको लागि पनि यो प्रश्न हो। तर गम्भीर कोही देखिनेनन्। सबैको शीरमा सत्ता र शक्तिको भूत सवार देखिन्छ। वरिष्ठ अधिवक्ता श्रीहरि अर्यालको निवासमा भएको बुद्धिजीवीहरूसँगको निर्यामि छलफलमा शेखर कोइरालाको दिक्करी प्रकट भएको हो। शेखरले भनेछन्- न त हामी ठिक भयौं, न काम गर्न शैली, जता हेच्यो भन्नुपर्छ र स्यालिङ्ग छ। एउटा काण्ड आउँछ त्यसको अनुसन्धान टुहोमा पुग्दैनै तुरुहँ अनि अर्को काण्ड आउँछ, त्यो पनि तुरुहँछ। नेपाल तस्करीको अखडा भइसक्यो। अन्तर्राष्ट्रिय सम्वादमा नेपालको साथ सिर्गिसक्यो। महँगो, भ्रष्टाचार र दण्डहीनताले सीमा नाघिसक्यो, भूराजनीति जोडघामा परेको छ, सरकारले एकपछि अर्को अलोकार्थि निर्णय गर्दै जाँदा कांग्रेस यो सरकारमा वसिरहनु नहुने अवस्था छ। जनताले सोख्नु, जनतालाई के भनेर जवाफ नै हुँदैन। यस्तो अवस्थामा बुद्धिजीवीहरूले सरकारलाई खबरदारी गर्नुपर्ने हो।

सर्वदलीय सरकार बन्नुपर्छ

प्रेम सगर पौडेल

नेपाल-चीन तारत्विक सहयोग समित्त

देशको अवस्था यतिसम्म भयानक भइसक्यो कि भ्रष्टाचारको निष्पक्ष छानविन गर्ने हो भने यो व्यवस्था उल्टिन्छ। शासन प्रशासनका अधिकतम व्यक्तिकर खोरमा पुग्नेछन्। घटनाक्रमले प्रमाणित गरिसकेको छ कि यो व्यवस्था नै भ्रष्टाचार र राष्ट्रघातमा टिकेको छ। अहिले देखिएका समस्या र अवस्थालाई सम्बोधन गर्न तत्कालै सर्वपक्षीय सरकार निर्माण गरिनुपर्छ।

हामीमाथि जबर्जस्ती लाईएको यो असफल व्यवस्थालाई नेपालको मौलिक राजनीति अनुकूल परिमार्जन गरेर अगाडि बढ्नुपर्छ। अन्यथा, अवस्था फन् फन् गम्भीर हुनसक्छ। संक्रमणमा रहेको देशको अवस्था संकटग्रस्त भइसकेको छ, कुनै पनि वेला ठूलै भूईँचालो गयो भने आश्चर्य नमानने पनि हुन्छ।

अन्तमा भीम रावलको देशको स्थिति फल्काउने यो टिप्पणी-

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'पुष्प' ले संयुक्त राष्ट्र सभ, महासभामा भाग लिनेबारे अमेरिकी राजदूतसँग कुरा गरेको समाचार पढियो। महासभामा भाग लिन राजदूतसँग कुरा किन ? संयुक्त राष्ट्र संघमा जान अमेरिकासँग परामर्श गर्नुपर्ने किन होला ? प्रश्न, परराष्ट्र मन्त्री वा मन्त्रालयले स्पष्ट पार्छन् कि ?

गौर हत्याकाण्डका पीडितलाई धोका

माइतीघर मण्डलामा किन घर्ना र सत्याग्रह गरियो भन्ने विषयमा आयोगकले रिपोर्टसँग क्वबमा पत्रकार सम्मेलन गरेर जानकारी दिँदै आउने दिनमा राष्ट्रिय आन्दोलन गर्ने घोषणा गरिएको छ। २०४७ को संविधान हामी सबैको

अभियानका संस्थापक विश्वोपी महतोको समापितत्वमा सम्पन्न सो पत्रकार सम्मेलनमा एक्सप्रेसका जनाउनेहरूको राष्ट्रिय अग्रश मण्डल गठन गरी जनताको विचमा व्यापक कार्यक्रमहरू परिचालन गर्ने प्रचार प्रसार समितिमा हरिबिरण उपाध्याय, युवा परिचालन समितिमा कृष्ण प. प्रसाई, संचिकावलयको महासचिवमा कौपलमान खड्गी, प्रेमचन्द्र ठकुरी, पारुशाङ कुम्भी राईलाई चयन गरिएको छ भने घर्ना विभागमा विष्णु सिंह डगौल, केन्द्रिय समन्वय समितिमा मानव सेवक, मजदुर किसान समन्वय समितिमा सूर्य दत्तराज, संस्कृति संस्कार र सम्पदा संरक्षण समितिमा मोहन राज शाक्य, उपत्यका नैवाः समाजको समन्वय समितिमा ड.शुशेनरत्न बजाजलाई, महिला परिचालन समितिमा शुभमरा विश्वकर्मा, रकमणी खड्गा, सन्तोषी माता, माता बसन्ती बन्त, मुना प्रधान, टिका नेपाल, तारा बराल, राज्यको तर्फबाट विगतको इन्द्र जात्राको आन्दोलनमा जेलनले भोगेका कृष्ण बहादुर खड्कालाई सत्याग्रह स्थल हेरचाह तथा अर्न्दा ल न परिचालन समितिमा चयन गरिएको छ। गीत, संगीत टोलीको समन्वय शिफ्ट चयन गरिएको छ।

चित्रकार, अभियानका प्रवक्तामा रामकुमार रिजालको नामलाई अनुमोदन गरिएको छ। संयोजक हरिबोल घडुराई ले आधुनिक शक्ति बलहरू र परम्परागत शक्ति मिलेर अघि बढ्यो भने देशको कल्याण हुन्छ भनेर सहायताका लागि आह्वान गरेका छन्।

सल्लाहकार देवराज अधिकारीले तैयार पारेको अवधारणा पत्र अनुमोदन गरियो भने प्रमुख संयोजक किशोरी महतोले अब सत्य, ग. ह. म.। समिलित सबै संघ संस्थाहरूको विच अग्रश मण्डल बनाएर बातावरण बनाउन व्यवस्थापक शंकर मधैयालाई जिम्मेवारी सुम्पिएको घोषणा गरे। शुभकामना मन्त्र्य दिनेहरूमा रामकुमार रिजाल, विपक महाराज आश्रेय, तारा बराल, व्यवस्थापक शंकर मधैयाले कायर हुने बेला होइन भनेर प्रेरित गरे। यो समूहले ०६६ ले भाद्र ५ गते देखि गरेका मागहरू यस्ता छन्- १) राष्ट्रिय एकता तथा अखण्डता यथावत राख्ने। २) राष्ट्रघाती नागरिकता कानून खारेज गर्ने। ३) दण्डहीनता अन्त्य गर्ने। ४) परनिर्भरता निम्नुल गर्ने। ५) भ्रष्टाचार बन्द गर्ने। ६) विद्युत उत्पादन नेपालीका लागि गर्ने। ७) नेपाली जनताको बाँच्न ढाड भाँच्ने गरी भएको महंगी नियन्त्रण गर्। ८) शान्ति सुरक्षा कायम गर्। ९) सनातन हिन्दू अधिराज्य यथावत राख्ने।

कार्यक्रममा सुभद्रा अधिकारीले २०७२ को संविधानले हामीलाई विभेद गरेको छ भने कि थिउनु भने घर्ना बहादुर बन्नेतले स्वागत मन्त्र्य, शरद चन्द्र दाहाल अवधारणा पत्र वाचन गरेर पत्रकारहरूलाई उक्त पत्र बाँडेका थिए।

एमसीसी कार्यान्वयन होला कि नहोला ?

डा. केशव देवकोटा

नेपालमा लागूग्राउन खोजिएको विवादग्रस्त मिलेनियम च्यालेन्ज कर्पोरेसन (एमसीसी)को आगामी साता भदौ १३ गतेबाट कार्यान्वयन थालिने भनिएको छ। जसका लागि एमसीसी अमेरिकाका पदाधिकारीहरू काठमाडौं आउने तयारीमा छन्। नेपालको सत्ता र शांतिमा रहेकाहरूले औपचारिक कार्यक्रमको आयोजना गरेर घुमघामसँग एमसीसीको कार्यान्वयनको शालनीयन तयारी गरेको देखिएको छ। सो परियोजना कार्यान्वयनगर्ने मिलेनियम च्यालेन्ज एकाउण्ट (एमसीसी) नेपालको सञ्चालक समितिको बैठकमा ३० अगष्टलाई इट्टरी इण्टु फोर्स बनाउने समझदारी बनेको छ। अर्कातिर क्रान्तिकारी कम्युनिष्ट पार्टी, नेपालले एमसीसीलाई राष्ट्रघाती ठहराउँदै त्यसको पूर्णरूपले खारेजगर्न जोडदार माग गरेको छ। सो पार्टीका प्रवक्ताले हालैमात्र पनि एक बक्तव्यमाफत कार्यान्वयन होइन, सम्पूर्णरूपले खारेजगर्न नेपाल सरकारसँग जोडदार मागगर्नु भएको छ। जहाँ, जहाँ जसमा अग्रिग्रहणाका लागिभन्दै सूचना निकालिएको छ, त्यहाँ, त्यहाँ विरोध र अवरोध बढेर गएको छ। नेपालमा विजुली उत्पादन गरेर भारतमा बेच्ने अभिप्रायले एमसीसी परियोजनाको परिक्ल्पना गरिएको भनिएता पनि नेपालको विजुली भारतले किन्ने कुनै ठेगान भैसकेको छैन। भारतीय पक्षले आफूहरूलाई चाहिएको नेपालको पानीमात्र होभन्न थालेपछि हाल सत्ता र शांतिमा बसेकाहरू अर्को छिमेकी चीनतिर बजार खोजेमा लागेका छन्। नेपालमा एमसीसी कार्यान्वयनका लागि एउटा शर्त मानिएको भारतको पनि सहमति लिनुपर्ने भन्ने प्रावधान पूरा भएको छैन। धेरैको ठहर नेपाली सर्वसाधारण जनतादेखि संसद र सरकारमासमेत अस्वीकृत भएको कम्प्यान्ड तथा नेपाली जनताका लागि राष्ट्रघाती एमसीसी अनेक प्रकारका जालझेल, षडयन्त्र र भ्रष्टमूढकावीच नेपाली जनतामाथि लादने प्रयत्न गरिदिनुभन्ने रहेको छ। क्षेत्रीय सन्तुलन र स्थायित्वमा आघात पुऱ्याउने उद्देश्यकासाथ नेपालमा लागू गराउन

खोजिएको मिलेनियम च्यालेन्ज कम्प्यान्ड सम्पूर्णरूपले र तत्काली फिर्ता गरिएको खण्डमा नेपाली जनता र संयुक्त राज्य अमेरिकाको देशको मित्रता, नेपाली जनताप्रति अमेरिकी जनता र सरकारको सहयोग एवं सद्भावमा खललपरेर देखिएको छ। भने नेपाल नरामरी ठूलो ऋणभारमाफस्ने अवस्था छ। खालमा सो परियोजना नेपालमा भित्रयाउन सन् २००० देखि यहाँका मुनाफाखोर, घुसखोर र तस्करीमा लिप्तहरूले प्रयास गरेको देखिएको छ।

नेका, एमसीसी र माओवादी केन्द्रलगायतका केही संसदवादी पार्टीका नेताहरू नेपालमा एमसीसी भित्रयाउन मतिरेक लागेका छन्भन्ने क्रान्तिकारी कम्युनिष्ट पार्टी, नेकपा(मसाक) नेत्रबिक्रम चन्द नेतृत्वको नेकपालगायतका संसदमा रहेका र नरहेका बहुसंख्यक पार्टीहरू एमसीसी फिर्ता हुनुपर्ने पक्षमा रहेका छन्। खासमा ०९८ फागुन १५ गते राति नेपालको संसदबाट एमसीसी पारित भएको भनिए पनि कुनै पार्टीका कतिजना सांसदले हस्ताक्षर गरेर सो प्रस्ताव पारित गरेको होभन्ने कुरा हालसम्म कसैले पनि बताउन सकिरहेका छैनन्। जालझेल गरेर नेपालको संसदबाट एमसीसी पारितभएको नाटकीय घोषणा गरिएपनि त्यसमा अमेरिकालाई समेत भुक्त्याउने काम भएको छ। आगामी १३ गतेको मितिदेखि पाँचवर्षमा सम्पन्न गर्नेपनि वाध्यकारी बन्ने अवस्था रहेको एमसीसी सो अर्धश्री मै सकिने कुनै संभावना छैन। नेपाल सरकार र अमेरिकी सहयोग नियोग एमसीसीकावीचमा भएको सम्झौताको धारा सातमा सम्झौता कुनैवेला लागूहुनेभन्ने व्यवस्था छ। सम्झौताको दफा ७३ मा आवश्यक पूर्वशर्तहरू पूराभएको कुरामा एमसीसी सन्तुष्ट भएर उसले सम्झौता लागूगर्ने नेपाल सरकारलाई प्रेषित गरेको पत्रको मितिदेखि सो लागूहुने भनिएको छ। त्यसैगरी सम्झौताको ७४ मा सम्झौता लागूभएको मितिदेखि पाँच वर्षको अवधिसम्म बहाल रहने भनिएको छ। जसले गर्दा ३० अगष्ट २०२३ मा सम्झौता लागूभएको खण्डमा २९ अगष्ट २०२८ अर्थात् २०८४ को भदौ १२ गतेभित्र आयोजनाहरू निर्माण सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने छ। त्यसो नभएको खण्डमा खर्च हुने बाँकी रकम एमसीसीले फिर्ता लैजाने पनि भनिएको छ। एमसीसीले योजना कार्यान्वयनको पूर्वतयारीकारूपमा साइट क्लियर भइसक्नुपर्ने तथा ठेक्का सम्झौता पनि भइसक्नुपर्ने उल्लेख गरेको

छ। गत साउनमा आयोजनाहरूको ठेक्काको प्रक्रिया शुरूभएपनि जग्गा अधिग्रहण भैसकेको छैन। एमसीसीको कामको ठेक्का भारतीय कम्पनीले पाउनुपर्छ भन्ने लविङ भैरहेको छ। यसअघि भारतीय कम्पनीले ठेक्कामा पारेका अधिकांश योजनाहरू अग्रुा अग्रुा रहेका छन् भने कतिपय ठेक्का रद्द गर्नुपर्ने अवस्था छ। ठेकेदार छनोट भएर काम शुरूगर्ने बेलासम्ममा आवश्यक जमिन अधिग्रहण भइसके संभावना पनि कम छ। उक्त सम्झौताको धारा ७२ मा सम्झौता लागूहुनुपर्ने पक्षकावीचमा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्झौतामा हस्ताक्षर गरिएको हुनुपर्ने व्यवस्था छ। त्यसैगरी नेपाल सरकारको स्वीकार्य सम्झौता लागूगर्ने आवश्यक आन्तरिक शर्तहरू पूरागरेको जानकारीसहितको पत्र एमसीसीलाई लेख्नुपर्ने पनि सो दफामा उल्लेख गरिएको छ। त्यसैगरी एमसीसीलाई चिन्तबुझे खालको ढाँचा तथा रूपमा नेपालको कानून तथा न्याय मन्त्री (वा अर्थमन्त्री) स्वीकार्य सरकारको अन्य कानूनी प्रतिनिधि(ले सहिष्णु गरेको कानूनी राय पनि उपलब्ध गराउनुपर्ने भनिएको छ।

हालसम्म ठेक्का सम्झौता हुनसकेको र जग्गा प्राप्त तथा रकम कटान पनि हुनसकेको अवस्था रहेकोले एमसीसीको कार्यान्वयन केही महीना परसन्ने संभावना पनि छ। त्यसो भएपनि नेपालले सो परियोजनाका लागि गर्ने खर्च जारी राख्नुपर्ने छ। नेपाल सरकार र एमसीसी अमेरिकावीच अमेरिकाबाट ४० करोड अमेरिकी डलर अनुदान सहयोग लिने र नेपालले पूर्वोत्तर आयोजनाहरूमा लागि १३ करोड डलर खर्चगर्ने भनेपनि हाल आएर लागत बढ्ने सूचनाको आदान-प्रदान भैसकेको छ। अमेरिकाले अनुदान थप्नेभनेको छैन। तर नेपालको १३ करोड डलर खर्च भैसकेको छ र अरु ऋणदेखि त्यतिनै रकम थपगर्ने हाल सरकारमा रहेकाहरू सहमत भैसकेका छन्। जसकारणमा गत जेठमै विरोध निर्णय गरेपनि हालसम्म पत्राचार त्याइएको छैन। सन् २०१४ मै एमसीसी अमेरिकाले नेपाललाई एमसीसी लागूगर्ने योग्यभनेर छनोट गरेको थियो। जसको सातवर्षपछि सन् २०२२ को मितिमा भएको अन्तिम परीक्षणको आधारमा एमसीसी फिर्ता गर्ने/गराउन खोजिदिए। सन् २०२२ को मितिमा एमसीसीका सहायक उपाध्यक्ष जोनाथन बुक्स र अर्थ मन्त्रालयका तत्कालीन सचिव तथा एमसीए नेपालका तत्कालीन अध्यक्ष मधुकुमार मरासिनीले

सन् २०२३ को अगष्टबाट सम्झौता लागू हुने समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरेको देखिएको छ। वर्तमान सरकारले चालू आवका लागि एमसीए परियोजनासर्त १० अर्ब ८२ करोड रूपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको पाइएको छ। गत आव ०९९/८० मा पनि नौअर्ब २७ करोड ९९ लाख रूपैयाँ बजेट विनियोजन भएकोमा चांग अर्ब ११ करोडमात्रै खर्च भएको भनिएको छ। एमसीसी परियोजनाअन्तर्गत रातमाटे-लक्ष्मीफेदी-हेटौंडा-नयाँ दमौली-नयाँ बुटवल खण्डमा प्रसारणलाइन निर्माण गरिनुपर्ने छ। जसअन्तर्गत भारतीय सीमादेखि नयाँ बुटवल, नयाँ बुटवल-नयाँ दमौली, नयाँ दमौली-रातमाटे (नुवाकोट), रातमाटे-हेटौंडा र रातमाटे-लक्ष्मीफेदी (काठमाडौं) प्रसारण खण्ड निर्माण गरिनुपर्ने छ।

जुन प्रसारण लाइनको क्षमता ४०० केभी हुने भनिएको छ। त्यसैगरी रातमाटे, दमौली र बुटवलमा तीनवटा ४०० केभीका टुटला सबसन्सहरू निर्माण हुने भनिएको छ। एमसीसी परियोजना अन्तर्गतने सडक सुधार योजना पनि सञ्चालनमा भनिएको छ। जसमा दाङको भालुवाङदेखि बाँकेको सीमा शिब खोलासम्म ७३ किलोमिटर सडक सुधारगर्ने योजना रहेको छ। विद्युत प्रसारण लाइन र सो सडक योजनाकावीचमा के सम्बन्ध छ भन्नेबारे कसैले पनि स्पष्ट गर्नसकेका छैनन्। प्रसारणलाइन बन्नेभनिएका १० वटा जिल्लाका ३० वटा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका ९९२ वटा वडाहरू प्रभावित हुनेभनिएका छन्। जहाँका स्थानीय वासिन्दासँग नेपाल सरकारलेसमेत सहमति लिइसकेको छैन। सो आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन (ईआईए) अनुसार पनि रकम गणनागर्ने काम बाँकी रहेको छ। हाल नेपालको सरकारमा रहेकाहरूलेभने एमसीसी कार्यान्वयनका लागि पनि बल प्रयोगको सिद्धान्त अगाडि सारेका छन्। एमसीसी परियोजना नेपालमा सम्पन्न हुने कुनै संभावना छैन। जसले नेपाल र अमेरिकावीचको सम्बन्ध विगाग्ने र नेपाललाई विना उपलब्धी ठूलो धनराशिमा ढुवानी निभिचछ छ। नेपालका शासकहरू कमिशनका लागि एमसीसी फिर्ता गर्ने/गराउने पक्षमा छैनन्। अमेरिका सरकारले नै नेपालका बहुसंख्यक जनताको आवाजको कदरगर्दै सो परियोजना कार्यान्वयन शुरुहुनु अगावै फिर्तागर्नु उपयुक्त हुने देखिएको छ।

Daraz Live Now

महाबजार

साउन ४-१४

#AhileNaliyeKahile?

VOUCHER UP TO Rs. 3000 | UP TO 70% Off | PREPAY & GET UP TO Rs. 1500 Off

किनौं सबै Daraz मै

अवकाशेहरु पेन्सनको गाँस, विदेशमा बास

शासक, प्रशासकहरु अवकाशपछि पेन्सन स्वदेशको बान्ने, बास विदेशमा बस्ने गरेका अनेक उदाहरण छन् ।

'कस्ता कस्ता भाए गुलेली खेलाए, मर्यादासु सत्यानाश' भन्ने उखान नेपाली व्योक्तेदससंग हुनुहुन्छ । राष्ट्रवादी मानिएका व्योक्तेदसहरु ५८ वर्ष उमेरसम्म राष्ट्रका सवे नीति नियम, कानून खेलाउछन्, खेलाउछन्, आफ्नो स्थिति पूरा गर्छन् । अनि राष्ट्रलाई नै विनाशकारी विधि विदेशीको दास बन्न विदेशितार लान्ने गरेका छन् ।

वैरी । नेपाल सरकारको सहसचिवबाट रिटायर्ड भएको केही महिना पनि भएको छैन । धनीले सचिवाका बढुवा भएका उनलाई सचिव नभएको भनी भयो ? किन भनेर सोधेको ? सचिव भएको भए, अवकाश पछि कहाँ गयो के गयो भन्ने सोधी खोजी गर्नुपर्ने हुन्छ । त्यही भएर यही जाती ।

कोही मुठका मुठा विटा बुझाएर रिटायर्डमा पनि सचिव हुन पाइँदैन भन्दै पिआर नबिकरण गराउन फुट उठा पुगेर आउँछन् । वैरी चाहि किन विरक्तएका होलान् भनेको त उनको पहिले नै पिआर रैछ । कुन बेला पेन्सन होला र राज्यलाई टेन्सन दिएर भागीला भन्ने भाको रैछ ।

आजकल चिलगाडी चढेर अर्धनया, अमेरिका नाती नातीना खेलाउन जाने ९० प्रतिशत त यस्तै सरकारी जागिर अवस्थामा नै पिआर लिएका वैरी जस्तै सबै व्यक्तित्व भेटिन्छ, एयरपोर्टमा । अनि तेल भिषामा जाने अधिकांश यस्तै उस्तै यस्तै सरकारी कर्मचारी नै फेला पर्छन् । कतिपय त विदेशी एयरपोर्टमा स्वीलचेपर घुम्नेटो भेटिन्छन् ।

वैरोहरुको विचारे वैरी भने जस्तो । सरकारी जागिर खानु त मालदार अबडामा नै रहेछ । भन्सार र सञ्चार भन्ने र ऊ बेला । अहिले पनि त्यस्तै छ । पचास वर्ष अघि भोकले विदेशिगन्ने

पैसा कमाउनु । अहिले शोखले विदेशिन पनि छुन पैसा सिध्याउनु ।

देशबाट पैसा लिएर जानेहरु हाँसखुशी आफ्ना छोराछोरीलाई विदा गर्छन्, छु सात महिनामा उतै भेट्ने गरी । विदेशबाट पैसा लिएर आउने भायमानीहरुलाई विदाई गर्छन् अर्को थरी बाबु आमा अँगु भाँदै दुई वर्ष भिषा सकेर स्वदेशमा संगै बस्ने गरी ।

नारान्न पनि किन ? यहाँ त वैरी जस्ताले शासन गरेको देश हो नि त ? अभिभावक जस्तो सरकार छैन । व्यापारी जस्तो सरकार छ । सरकारले नै मान्छे बेच्छ । अनि गोरवका छोराछोरीले पढाउँदाको रैमिटयान्सबाट जुस र घुस खानेहरुबाट मुक्तुक कहिले बन्ला र ? मुक्तुक सिध्याउने यिनै हुन् ।

पचास वर्ष अघि लड्छौँ लगाएर चामलका लागि लाईन बन्थे र हाम्रा 'बा' हरू ! अहिले जिम्स पाईन्ट लगाएर चामल किन्ने पैसा जोडो गर्न वैदेशिक यात्राका लागि पनापोट र भिषाका लागि लाईन बस्छौँ हामीहरु ! कठैवरा देश बनाउन खर्चिन पनि अमूल्य समय लाईन बस्दा बस्दै आधा उमेर जान्छ ।

राष्ट्र कहाँ गरिव हो र ? देशलाई गरिव बनाउने त वैरीहरु हुन् । जसले देशको विकास र जनताको सेवा गर्छु भन्दै शपथ खाएको थियो । तर उसले शपथ खाएसँगै घुस खान थाल्यो । विदेशीको दास बन्दै देशको गोप्य सूचनाहरु सेतो कपडामा कालो दाग लगाउदै पठाउन थाल्यो । त्यसैले त अवकाश भएको एक महिना हुन नपाउँदै वैरी भाए भएको सम्पत्ति बेचेर पिआर सहित उतै दास बन्न हिँडिँरहेका छन् ।

शासक शोषक बन्न किनको वाउको के लाग्छ ? आखिर देश धान्ने त उही गरिवले नै त हो । देश जोगाई दिनु पर्ने उही गरिव, श्रमिक र श्रममा विश्वास गर्ने नै त हो !

५८ वर्षे जागिरको अवकाश अनि त्यसपछि जन्मभूमिलाई छोका दिएर विदेशीतार बास हुनेहरुबाट के नै पो अपेक्षा गर्न सकिन्छ ? र सरकार, सरकार नै नभएपछि वैरीहरुले गर्ने त यस्तै हो । जीवनभर सरकारी सेवा भन्दै क्यास कमाउने, उमेर पुगेपछि त्यही राज्यलाई ख्यास दिने ।

वैरीले गरेको पनि ठिकै हो । जालसाफी गरेरै भए पनि, नेताको डैलो धारेरै भए पनि । त्यति पुरान भन्ने दूतावासमै पुगेरै भएपनि देशको इज्जतलाई फालेर आफ्नो स्वार्थ त पुरा गरेको छ नि । सरकार भन्नेलाई चाहिएकै त्यस्तै हैन ?

हिजोका घनाघड र जुस र घुस खाएर नव धनाढ्य बनेकाहरु छोराछोरी अमेरिका, अष्ट्रेलिया लान्छन् उतै भासिन्छन् । छोराछोरी कहाँ छ भन्दा उतै भन्छन्, कुँसेकालमा पानी ख्याउने पनि मान्छे नहुँदा बल्ल पो धिक्काछन् । अनुहार दुखि बनाउँछन् । देश र सिस्टम विगाने त यिनै त हुन् । आफैले आफैलाई लोपमा ख्याउछन् ।

गरिवका छोराछोरी सधैँ गरिव नै देखिन्छन् । मलेसिया, दुबई कतार जान्छन् । दुईचार वर्षमै आफ्नै थाकथोला आउँछन् । छोराछोरी कहाँ छन् भन्दा स्वदेशमै छन् । व्यापार गर्दैछ वा यस्तै मास्टरी सास्टरी केही गर्दछन्, सँगै सक्छ । खुशी देखिन्छन् । उन भाएर दुखी हुनु भन्दा नभएरै खुशी छन् । देशमै छन् ।

देशमा न त नेताका छोराछोरी छन्, न त व्योक्तेदसका, न त व्यापारीका । सबैका सबै विदेशितारै छन् । यताबाट लुट्नु लुट्छन् उतैतिर पठाउँछन् । राष्ट्र बैकका शासकहरुले हुण्टी गर्ने सिकाउँछन् । नियमले गरिवले कमाएको ल्याउने मिल्दैन । तर अनैतिक ढंगले देश छोड्ने

बैकुण्ठ भण्डारी

बनाउनेले उता कसरी पढाउनु मिल्ने । कहिले एम ए अधिकारीको चक्कर । कहिले हुण्टीवालाको ठक्कर ! चक्कर र ठक्करले देश कंगाल भइरहेछ । त्यही भएर होला ५८ वर्षसम्म राज्यको ढुकुटी रित्याउदा शासक बनेकाहरु अवकाश पछि दास बन्नका लागि विदेशितारै लाने गरेका छन् । जुन जोगी थिए पनि कानै चिरेका त्यसै कहाँ भन्दा रैछ र ?

गाउँ रितो, बुढाबुढी असक्त भएर छाडी हिँडिँछन् विना । भण्डारवालालाई भण्डैको विन्तो । देश भाँडमा जाओस सत्ता सधैँ आफ्नैमा आओस यिनका वाउको विना ! सयद र सासद जनता चुम्ने जोगिया हुन्, विदेशीको कमिशनमा अपराधको फाट्टाहाडेरलाई जतातै लुट्टे लुट्टे, राष्ट्रिय ढुकुटीदेखि एयरपोर्टसम्म यिनलाई छुट्टे छुट्टे ! गरीबका लागि ऐन छ, यिनलाई नैन ।

नेता होम कि व्योक्तेदस उमेर सकिएपछि अवकाश, देशको सम्पत्तिमा विदेशमा बास ? यस्ता देशघातकलाई पाता फर्काउने हिल्टर र देश बनाउने सिंगापुरका लि ब्यान यु को नेपालमा छैन आश । जय शम्भो ! नेता र व्योक्तेदसलाई पैसाले कम्मो । नेता अरूको होस या नहोस, देश लुटाहरुकै जय होस । जय भइरहेको छ । लुट् सकेजाति लुट ।

अमेरिकाले फर्कायो ३९ सम्पदा

नेपालबाट चोरी निकासी भएर अमेरिका पुऱ्याइएका ३९ बहुमूल्य सम्पदा फिर्ता भएका छन् । विभिन्न स्थानबाट चोरी भएर लुक्की भएका यी नेपालबाट चोरी गरी अमेरिकामा बेचिएका पुरातात्विक महत्त्वका ३९ सम्पदालाई १९औँ, २०औँ शताब्दिका काष्ठजन्म कला, चित्रहरु र मूर्तिहरु रहेका छन् । यसको ताला १९९१ केजी रहेको बताइएको छ ।

यी सबै बहुमूल्य सम्पदाहरु अमेरिकाको हवाई राज्यको भन्सार र सीमा सुरक्षा निकायले सन् २०१० मा बरामद गरेको बताइएको छ । समाचारअनुसार यी सामानहरु नेपाल र तिब्बती सामानको कारोवार गर्ने व्यापारीले लगेको खुलेको छ । नेपाली महावाणिज्यदूत पुनाखर ढकालको संकियतामा यसअघि पनि ८औँ शताब्दीका बुद्धमूर्तिको मछिन्द्रबहालमा रहेको बुद्धको ढुङ्गो मूर्ति र १०औँ शताब्दीको नृत्यदेवीको मूर्ती नेपाल फर्काइएको थियो ।

डिल्लीरमण रेमी भारतीय जेलको प्रसङ्ग

बन्धु कोइरालाबाट - जुद्ध शमशेरको प्रधानमन्त्रीत्वको राणा शासनकालमा राणाहरुले अंग्रेज शासनसँग डिल्लीरमण रेमीको सुपुर्दगी माग गरेको थियो । यसरी निर्वासनमा बसेका नेताहरुमध्ये राणाले सुपुर्दगी माग गरेको पहिलो र आखिरी व्यक्ति डिल्लीरमण रेमी हुनुहुन्थ्यो । रेमी माथ लागेको आरोपहरुमा ब्रिटीस सेनामा भर्ति हुन जाने नेपालीहरुलाई भड्काएको भन्ने पनि थियो । रेमीलाई जेल हाल्यो र सुपुर्दगी सम्बन्धमा मुक्त भयो । त्यसबेला लखनउ जेलमा रेमी सँगै सायद सूर्यप्रसाद उपाध्याय पनि हुनुहुन्थ्यो । त्यसबेला सोहि जेलमा राजेन्द्रप्रसाद (पछि गणु भारतका उपम राष्ट्रपति भए) र प्रधानमन्त्री जवाहरलाल नेहरुका अत्यन्त विश्वासपात्र रीफ अहमद किदुवाइ पनि लखनउ जेलमा संगी थिए । कास्मिरी ब्राह्मण भारतीय राष्ट्रिय काँग्रेसका अध्यक्ष पण्डित जवाहरलाल नेहरुलाई नैनाताल जेलमा राखिएको थियो र त्यहि जेल बसाइँको बेला उनले Glimpes of World History भन्ने पुस्तक लेखे जसमा उनले आफू जेलमा बसेको स्थान नैनाताल, देहरादुन, वाजिजिड, कुमाउ र गढवाल आदि भूमि नेपाल को हो अहिले अंग्रेजले कब्जा गरेको लेखेका छन् ।

यो पुस्तक उनले छोरी ईन्दिरा गान्धीलाई जेलबाट लेखेको पत्रहरुको सङ्ग्रहो हो । उनले आर्को पुस्तक Discovery of India पनि लेखे । फन्डै त्यहि समयमा लखनउ जेलमा बस्दा डा डिल्लीरमण रेमीले A Century of Family Autocracy in Nepal र जेलबाट मुक्त भए पछि Whither Nepal भन्ने पुस्तक लेख्नु भयो र पछि गएर उहाँ नेपाल को इतिहास अंग्रेजीमा लेखे पहिलो नेपाली हुनुभयो नेपाली काँग्रेसका अध्यक्ष विपी कोइरालाले सुन्दरीजल जेलमा बस्दा उक्त पुस्तक र कथाहरु लेख्नुभएको हो ।

गोपाल पाँडे असीम पुरस्कार प्राप्त शैलेन्दु नेपाललाई

-जयराम बिडारी

काठमाण्डौ । नेपाली शिक्षा परिषदको ७३औँ वार्षिकोत्सव तथा यसका संस्थापक एवं भाषासेवी गोपाल पाँडे 'असीमको' १९१औँ जन्मजयन्तीका अवसरमा गोपाल पाँडे असीम पुरस्कारबाट प्रा. डा. शैलेन्दुप्रकाश नेपाललाई पुरस्कृत गरिएको छ । नेपाली शिक्षा परिषद लेखनाथ सदरमा आयोजित कार्यक्रमको अध्यक्षता रमा शर्मांले गर्नुभएको थियो । प्रा. डा. पार्थिवेश्वर तिमल्सिनाको प्रमुख आतिथ्यका साथ मुकुन्द शर्मां चालिसे, साहित्यकार डा. बमबहादुर थापा 'जित्तारी' पद्मकन्या कलेज नेपाली विभाग प्रमुख डा. अश्विका अर्याल, साहित्यकार खोलाघरे साहिले, रामप्रसाद पन्त, विश्वेस्वर ज्ञाननिष्ठ ज्वाला लगायत सयौ साहित्यानुरागी महाशुभावहरुको उपस्थितिमा असीमको प्रतिमामा माल्यपत्र सहित कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो ।

कार्यक्रममा सदस्य सचिव लक्ष्मण थापाद्वारा स्वागत भाषण र कवि तथा साहित्यकार भवानी खतिवडाले 'असिम' को 'देशको शान राखौं का केही श्लोक कविता वाचन गर्नुभएको थियो । पद्मकन्या क्याम्पसकी नेपाली विभाग प्रमुख डा. अश्विका अर्यालले पुरस्कृत व्यक्तित्व प्रा. डा. नेपालका गीतिकाव्य, खण्डकाव्य, महाकाव्य, कविता निबन्ध, उपन्यास, समालोचना तथा बालसाहित्य लेखन तथा सम्मान पदकका वरिमा चर्चा गर्नुभएको थियो भने साहित्यकार डा. बमबहादुर थापा जित्तारीले प्रदान गरिएको सम्मान पत्र वाचन गरेर सुनाउनु भएको थियो । कार्यक्रम साह्रै रोचक र गम्भीर प्रकृतिको रहेको थियो । प्रमुख आतिथ्य प्रा. डा. पार्थिवेश्वर तिमल्सिनाद्वारा साहित्यकार तथा प्रा. डा. शैलेन्दुप्रकाश नेपाललाई ५० हजार राशि सहित सम्मान पत्रले सम्मानित गर्नुभएको थियो । सम्मान ग्रहणका क्रममा प्रा. डा. नेपालद्वारा समान भावना र असल कर्मका साथ अघि बढ्दै जाँदा समुन्नत समाजको निर्माणमा प्रमुख भूमिका निर्वाह हुने विचार व्यक्त गर्दै अशल कर्म गरी र समाज सुान्तरणमा साहित्यको माध्यमबाट यथासक्ती योगदान दिउं भन्ने पवित्र भावनाले निरन्तर साधना गर्ने क्रममा नेपाली शिक्षा परिषदका संस्थापक एवं भाषासेवी गोपाल पाँडे 'असीम' पुरस्कारबाट पुरस्कृत हुने गौरवपूर्ण अवसर मिलेकोमा खुशी व्यक्त गर्दै समाजका लागि आफूले एउटा ईटा माथै थप सकिन्छु भन्ने बोध भएको र देश र समाजका लागि जीवन पर्यन्त लागि रहने बताएर उपास्थित सैबेलाई अभिभारित गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा दरबार हाईस्कूलबाट एसईई परिक्षा २०७५ मा नेपाली विषयमा सबैकृष्ण नतीजा ल्याएकी विद्यार्थी आरुष्मा खड्कालाई नगद पाँच हजार सहित 'गोपाल पाँडे असीम प्रतिमा पुरस्कार' दिइएको थियो । यस प्रकारका कार्यक्रमले साहित्यकारहरुलाई थप उर्जा प्रदान गरेको छ भने असल काम गर्न प्रोत्साहित गरेको अनुभूति पनि गरिएको थियो ।

मुक्तकका प्रयासहरु : न घर घरजस्तो लाग्छ

चर्किएको बाटा भरी पाईला कति गन्दै हिड अज्ञानको भीडमा परे मूख कति भन्दै हिड सकेर के विगाऱ्यो खै आफै भित्र जल्छो भने चैत्र मासको खडेरीमा हाँच्ने कति भन्दै हिड ।

- डा.उत्तम खनाल

उसैले डर जन्माउँछ, मान्छे आफूले मान्छे, पिर छटपटी हुन्छ, विरामी पछि सुकेर ज्यान फिरेर उसैले रन्छ भाँकी र लागो, मसान उसकै मन फर्केर फेरि सुट्टी हेर विघ्रेको कता तिर ।

- गुरुदत्त ज्ञवाली

कुहिलेले ढाकेके छ देशमा प्रजातन्त्र आएर के भो जताततै अस्त व्यस्त जनता प्रजातन्त्र गाएर के भो जसलाई आयो त्यसैलाई भो निमुखा लाई के आयो आखिर जनता जहाककका त्यही प्रजातन्त्र पाएर के भो

- चन्द्रकला आचार्य

ती वितेका दिन र रात म बसेर कहिल्यै गन्दिन तिमी कस्ती छ्यै त्यो समाजमा कहिलै भन्दिन तिमी मेरो लायक हैन भनेर मलाई भनेकी थियो म एकदिन लायक बन्नु तर तिमी कहिल्यै वन्दिन ।

- जयन्त आचार्य

कमजोर ठानी नारी मनलाई गाल्नेहरु सुन पुरुष भएको घमण्ड मनमा पाल्नेहरु सुन नारी विना तिमी पुरुषत्वको कुनै अर्थ छैन इज्जत गर्न सिकनुपछि एसिड फाल्नेहरु सुन ।

- मिरा ज्ञवाली

मान्छेलाई कुनै दिन समस्थाले घेर्न सक्छ जिन्दगीको मोडमा अँध्यारोले वेर्न सक्छ सबै थोक छ भन्दै घमण्ड नगनुं होस महोदय, घोच्ने बेलामा काँडाले धनी गरीब नहर्ने सक्छ ।

- सुभित्ता शर्मा, असम

न घर घर जस्तो लाग्छ, न सहर सहर जस्तो लाग्छ, हिजो हरियाली लान्ने सबै ठाउँ आमा तिमी बिना बगर जस्तो लाग्छ

- विकास कठेट सर्मापण

वारेन्टाइनमा सुरक्षा हनुपर्ने असुरक्षित बनेछ क्वारेन्टाइनमा अभिभावक हनुपर्ने राक्षस बनेछ, जोकोहीको विश्वास भरोसा गर्न नसकिने भयो क्वारेन्टाइन घरजस्तो हनुपर्ने दुर्गन्धित बनेछ ।

- राधेश्याम लेकाली

एकलै हुँदा छेउमै आई बस्नेलाई सम्झिन्छ, थाहै नदिई आफै भित्र पस्नेलाई सम्झिन्छ, केके सम्झिन्छ, यो मन केवल सम्झिरहन्छ, मुटु दुख्दा आँसु बनी, खस्नेलाई सम्झिन्छ ।

- पार्वती भट्ट

एकग्र मनमा निदाए भने राति सपना भत्क्यैन होला हजार पीडाहरु छोडी म माथि सपना भत्क्यैन होला, कसलाई थाहा प्यारो धरती या मृत्यु पछि के वास तिमीले स्वाएको देखेर नजाती सपना भत्क्यैन होला ।

- मेघनाथ सुवेदी

मरेपछि मात्र याद रहन्छ कुनै साथ आँसु जति भरेपनि कहन्न कुनै बात सिरानीमा पुछिएका नयनका धारा वाडी आई सम्झनाको बहन्न कुनै रात ।

- पौडेल रुपा

एकचोटि त देश बचाउन तरवार उठाउनु पर्छ देश बचाउन अघ घबरपरिवारलाई जुटाउनु पर्छ तब मात्र भनेजस्तो अब कसो नबन्ला र यहाँ दुश्मनहरुलाई फूलके धारले रेट्दै कुटाउनु पर्छ

- कवि केसारी

केही मुक्तकहरु संकलन गरेर पठाईदिनु भएकोमा मुक्तकिला मित्रहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ।

मधेशी, पहाडी, हिमाली...

हामी सबै नेपाली..

सम्पादक/प्रकाशक : राजन कार्की
Editor/Publisher : Rajan Karki
सह-सम्पादक : शाश्वत शर्मा
बनबान प्रविधि : रोशन कार्की
कानुनी सल्लाहकार : शिवप्रसाद खिरेल
मुख्य व्यवस्थापक : कृष्णकुमार कार्की
व्यवस्थापक : हिलकुमार कार्की
मुद्रण : तारा पिन्टर्स, कलंकी

गोरखा एक्सप्रेस साप्ताहिक
 कामपा १४, कलंकी, काठमाडौं
 मो. : ९८५१०२७०८९ फोन : ४३२२०८४
 E-mail : rajan2012karki@yahoo.com
 nepahot@gmail.com
 Online : www/nepaltoday.com.np

सम्पादकीय

कति भूभाग अतिक्रमण भयो ?

नेपाल भारतबीचको १८८० किलोमिटर खुला सीमाका कारण अतिक्रमण दिनदिनै भएको छ। सीमा गाविस पारेर, वर्षाले बगाएर पनि सीमा अतिक्रमण भएका छन्। हुलेका पिलर उठाउनु भारतले केही भनेको छैन। हामी उठाउन जाँदैनौं, नोक्सान भएका पिलर बनाउँदैनौं। अति भारतीयले अतिक्रमण गरिरहन्छन्, हामी अतिक्रमणमा परिरहेका छौं। नेता छन्, सरकार छ, संसद छ, प्रशासन छ। अतिक्रमणवारे कोही बहस गर्दैनन्, चर्चा गर्दैनन्।

एक अध्ययनले १२ सय वर्गकिलोमिटर भूभाग भारतले मिचिसकेको छ। नेपाली भूभाग ६० हजार वर्गकिलोमिटरभन्दा बढी मिचेको अनुमान छ। यसमाथि कालापानी, लिपुलेक, लिम्पियाधुरा त भारतले नक्सामा नै समावेश गरिसकेको छ। हामी नारा लगाएर बसेका छौं। आफ्नो भूगोलको कुरामा राजनीति गर्छौं, चुनाव सकिँदापछि जिब्रो तालुमा टाँस्छौं। नेपालका पार्टीहरूलाई भूगोलका मामिलामा केही भन्नुपर्ने अवस्था कायम छ।

१९५० को सन्धि खारेज गर्नुपर्छ भनेर उभै नारा लगाउने चूप छन्। प्रबुद्ध समूह इपीजीको रिपोर्ट भारतले नबुझ्नुको कारण नै सीमा नियमन गर्नुपर्छ भनेर लेखिएको हो। सीमा खुला हुँदा नेपालमाथि आतंककारी घुस्रायो भनेर आरोप लगाउन सहज हुन्छ, भारतलाई। नेपाली नेता पनि उस्तै छन्, भारत भ्रमणमा जान्छन्, चुनावका बेलामा कुरा उठाउँछन्, लम्पसार नीतिमा कुनै फेरबदल आएको छैन। जुन जोगी आए पनि कानै चिँदैन।

कतिमतमा नयाँ नयाँ दल, युवा नेतृत्व पनि आएका छन्। तिनले पनि राम्रै जनमत पाएका छन्। कतिमतमा तिनले त सार्वजनिक महत्त्वको विषय उठान गरेर संसदमा सरकारलाई नेपालको भूगोल कति हो ? सीमा कति छ। यथाथम नेपालको सिमानाको तापजाँच गरेर तथ्य तथ्याङ्क निकाल्न भन्नुपर्ने हो। यही बहस गर्दा नेपालको राष्ट्रियताको जगेर्ना पनि हुनसक्छ। तर नयाँ नेता हुनु आफूले पनि देशको सिमाना कति भएको बारेमा, असमान सन्धिको विषयमा र देशको सांविधिकता र स्वराजका विषयमा गम्भीर भएर संसदमा प्रस्तुत हुनसकेका छैनन्। जनताले जनादेश दिएरमात्र के गर्नु, जब जनबलले देशको प्रतिनिधित्व, जनताको अपेक्षाको जिम्मेवारी बहन गर्न सक्दैनन् भने तिनले पाएको जनादेश भ्रम छरेर पाएको हो।

अब त अति नै भइसकेको भारत स्वतन्त्र भएपछि नेपालको अतिक्रमण गर्ने कार्य जारी नै राखेको छ भारतले। नेपाल कहिले उपनिवेश नभएको जेठो मध्येको मुलुक आज भारतको औपनिवेशिक दबदवामा बाँच्नु परेको छ। अस्तित्व कतिञ्जेल रक्षा गर्न सकिने भन्ने प्रश्न उठिसकेको छ। यति हुँदा पनि न जनता जागृ छन्, न नेतृत्वमा चेत फिङ्गे। यसैगरी अतिक्रमण सहदे जाने हो भने नेपालको क्षेत्रफल दिनदिनै साँधुरिदै जानेछ। कतिमतमा नयाँ पार्टीका नयाँ नेतृत्वले देशको सीमा र सुरक्षाका विषयमा अहिले विषयको उठान नगरे कहिले गर्ने ? जब देशप्रति जिम्मेवार होला तबमात्र ०८४ को निर्वाचनमा जनताले नयाँ नेतृत्वलाई योभन्दा बढी विश्वास गर्ला, हेक्का रहोस्।

अन्तमा...
 बुद्ध साहित्य मुगत सौरभ हो, बुद्धको देशका राजनीतिज्ञहरूको राजनीति भ्रष्टाचार र अपराधशास्त्र बन्थ्यो। पोस्टमार्टम गर्ने हो भने प्रत्येक दलका प्रत्येक नेताका अन्तर्मुखीमा राष्ट्रघातको लेउमात्र भेटिनेछ। इतिहाससिद्ध इमान्दार गोरखालीको रातमा कुटिलपूर्ण वेदमानी कसरी मिसिन पुग्यो ? नेता कम र बुद्ध्याचका ज्यादा कसरी छरपष्ट भए ? के राजनीति भनेको सतामात्र हो ? आफ्नो अस्तित्व, पहिचान केही पनि बाँकी छैन नेतृत्वमा ?

लोकतन्त्रमा खुला समाजलाई खुला पुस्तक मानिन्छ। खुला समाजको जीवन पद्धति भनिन्छ। जनताको सर्वाधिकार लोकतन्त्र अर्थात् जनादेशमा चल्ने व्यवस्था, यो व्यवस्थामा उत्तम अरु व्यवस्था हुनै सक्दैन।

'लोकतन्त्र'को मुखुण्डो लगाएर 'मंगलसेनतन्त्र' आयो भने त्यसलाई के भन्ने ? 'मंगलसेनतन्त्र' भनेको 'मनलागीतन्त्र'। 'मंगलसेनतन्त्र' अर्थात् 'ड'कातन्त्र'। गणतन्त्रका नाममा जबरजस्तीतन्त्र आयो भने लोक अभ्यति हुनु स्वभाविक हो। अहिले जनतामा नयाँ निरंकुशता र अराजकताको भय व्याप्त छ। जनयुद्धपछिको यो अर्को रासरी हो।

धोए, निर्वाचनको घोषीघाटमाफत जनताले देउवा, प्रचण्ड, ओलीलगायतका नेतामाथिको कलङ्क घोडिदिए। अब तिनले जनअपेक्षाअनुसारको काम गरेर परिवर्तन प्राप्त गर्न बाँकी छ। चौखिन्न बाँकी छ। चुनाव जित्नु प्राविधिक पक्ष हो, काम गरेर विश्वास जित्नु असली जीत हुन्छ। कर्लाकत, बदनाम भएर भने कि मरेर पनि जनताको सम्मनमा बाँचिरहने, यी नेताहरूले निर्णय गर्नुपर्ने। यी भाग्यमानी देखिनेहरूको अभागि कर्म जारी छ। भारतले आतंकवाद र प्रजातन्त्रवादको मित लाईदिएपछि यो मितेरी साह्रै फलिभूत भएको हो। यद्यपि यतिबेला प्रजातन्त्रवाद छायाँमा परेको छ। कम्युनिष्टमा स्वतन्त्रण भएको आतंकवाद र प्रजातन्त्रवाद भने आमनेसामनेका प्रतिद्वन्द्वी बनेका छन्। तर मंगलसेनतन्त्र प्रजातन्त्र र कम्युनिष्ट दुवै बेमातिर उतिकै बलशाली देखिन्छ।

इतिहास साक्षी छ, हिटलरभन्दा समाजवादी र राष्ट्रवादी कोही थिएनन्। तर शक्तिको अहंकारका अन्धपाइन चढेपछि हिटलर मरेको आधा शताब्दि नाघे पनि उनी निरंकुश, मानवताविरोधी, अत्याचारी हुनु भनेर कर्लाकत छन्। यसै कलङ्कको जगमा उभिएको छ वर्तमान नेपालको सत्ताधारी। कुन कुन नेता कति कर्लाकत छन्, इतिहासमा फिटान होला। कुनै बेला अराजकतापूर्ण सिंगापुर आज सम्पन्न सिंगापुर बन्थ्यो, इमान्दार नेताले सिंगापुरलाई एसियाको यूरोप बनाएर खडा गराइदिए। कुनै दिन आतंकपूर्ण सिंगापुर आज कुनै पनि राष्ट्रको पर्यटन र व्यापारको तीर्थस्थल

बनेको छ। यहाँसम्म कि युद्धमा जान तैयार भएको अमेरिका-दक्षिण कोरिया र उत्तर कोरियाबीचको शान्तिवार्ता स्थल त्यही सिंगापुर बन्थ्यो। अमेरिकी राष्ट्रपति र उत्तर कोरियाली शीर्ष नेतालाई जुटाउने मुलुक बन्थ्यो। सिंगापुरले यसरी ख्याती कमायो। लडेको राष्ट्रलाई उठाएका र उठाएर सम्पन्न गराउने लीकवान युको नाम राष्ट्रवादीहरूले सम्मानले लिन्छन्। कमाउनु त यसरी, यस्तो पो नेताको कमाइ।

छैनन् कोही लीकवान यु नेपाली राजनीतिमा। जो छन्, नैतिकहीन। असफलताको तारेभरिबाट खरन लागेको राष्ट्रलाई बचाउन प्रचुर राष्ट्रवादिता भएको सबल नेता चाहिन्छ। आज प्रश्न उठेको छ, सडक र सता दुवै कच्चा गर्न महारथ हासिल गरेको कम्युनिष्ट समुदायमा किन देखिनेन् कुनै लीकवान युजस्ता त्यागी नेता ? सता र सडक कच्चा गर्दैमा राष्ट्र बन्दैन, चुनाव जितेर दुई तिहाई मतको संसदीय आधार इलाका खडा गरेर पनि राष्ट्र बन्दैन। राष्ट्र निर्माण गर्न राष्ट्रिय एकता चाहिने रहेछ। कम्युनिष्ट शक्ति त एकता भन्डिने र जर्नालविकका नाममा जाति उफार्ने तत्वमा सिमित छ।

जे कुरा पनि भारतबाट नक्कल गर्ने नेपालीले लीकवानु भारतबाट सिकनसक्ने। पहिलो, महात्मा गान्धीले भारतलाई स्वतन्त्र गराए, स्वतन्त्रतापछि सिंगो भारतमा उनले के गर्न सक्दैन थिए। तर गान्धी सत्तामा गएनन्, नाइजी जीवन बिताउने निर्णयमा पुगे। उनले जीवनको डुङ्गेरै नै जनतालाई जागरुक बनाउने, क्रियाशील बनाउँछु भन्ने भयो। राजनीतिमा उनले कहिले पनि हस्तक्षेप गरेनन्। दोस्रो पेरिसमा धोएको लुगा लगाएर लण्डनमा पढ्ने नेहरूले सता सभालेपछि आफ्नो शीसम्पत्ति सबै राख्यलाई सुमिदिए। गान्धीको प्रेरणा र ज्ञान लिएर जीवनभर खादीको लुगा लगाए, भारतवासीलाई खादीमा गौरव गर्न सिकाए। त्यही भारतमा लालबहादुर शास्त्रीजस्ता नेताहरू पनि सत्तामा पुगे। लालबहादुर शास्त्रीको सादगी विश्वमै चर्चित रथ्यो, शास्त्री र सादगीले भारत चिनायो। सम्भोतैता गर्न तसकन्त्र पुगेका शास्त्रीको सादगी देखेर ब्रेकभमले आश्चर्य प्रकट गरेका थिए। तेस्रो, भारत त्यस्तो देश हो, जहाँ राष्ट्रियतालाई साइँ महत्व दिइन्छ। हरेक कुरामा सबै लडाईँ फगडा गरिरहने भारतीय पार्टीहरू जब भारतवादको सवाल आउँछ, भारतीय हितको बारेमा कुरा

राजन कार्की

उठ्छ, उनीहरू एक भैहाल्छन्। मतभेद थाँती राख्छन्। यी तीन गुण नेपाली नेताहरूले काँड्ने भारतबाट सिकेनन्। राष्ट्रिय स्वार्थमा एक हुन सिकेनन्।

जनभावनाको कदरकै कुरा गर्ने हो भने जीवनभर जेलजीवन बिताएर मुक्त भएका नेल्सन मण्डेलालाई उनको आफ्नै पार्टीले पत्नी बिन्नी मण्डेलालाई परिवारमा गर्न आदेश दियो। बिन्नीका कृत्रिचार, कृत्रिहरहरूको कारण पार्टीले यो निर्णय गरेको होला भनेर मण्डेलाले पत्नी परिवारमा गराइदिए। त्यो समय, मण्डेलाको जीवनमा कति कठोर समय थियो होला। तर, यस घटनापछि मण्डेलाको कद फन बढ्यो, ख्याति चम्क्यो। लोकप्रिय नेता मण्डेला लोकप्रियताको शिखरमै पुगे। मण्डेला सबै जनताको मनमा बस्न सफल भए। आज पनि मण्डेलाको फोटो टाँटा आरती उतारिन्छ भ्रष्टाचारका पुतला। यस्ता हुन्छन् जननेता। राजनेता। हाम्रा नेता, नेता हुन कि भ्रष्टाचारा पुगला ?

हाम्रा नेताहरू जो सत्तामा गए, तिनको सम्पत्ति विवरण कानुनविपरित देखियो, आफ्नो बचाउ आफैले गर्दै तिनले सबै सम्पत्ति श्रीमतीको दाइजो भनेर पन्छिए, कसैले छाँचोन गरेनन्। जनताले प्रश्न उठाए, तिनले वास्ता गरेनन्। यस्ता भ्रष्ट अनुराह जनताको आँखामा विभाउनेदैन ?

लोकतन्त्र मान्छु मुखले भन्दैमा कोही लोकतन्त्रका हुँदैन। लोकतन्त्रका मर्यादा पालना गर्नसक्नुपर्छ। लोकतन्त्रमा सम्मान आर्जन गर्न त्याग, बलिदान, निष्ठा र नीतिको देखेर लक्ष्मणरेखाभित्र बस्न सक्नुपर्छ। जनतालाई अन्तिम शक्ति व्यवहारमै मान्न सक्नुपर्छ। यसकारण हाम्रो राजनीतिभित्र लालबहादुर शास्त्री, गान्धी, मण्डेलाजस्ताको निष्ठाको खडेरी छ।

निष्ठा नै छैन, नाइजाले देश नाइगो पार्नु कुन ठूलो कुरा भयो। सात दशक लामो इतिहास भएका पार्टीहरू, १४ वर्ष जेल परेका नेताहरू, क्षतिपूर्ति खोजिरहेका, खाइरहेका छन्। यस्तो कृसंस्कार कृपवृत्तिकै कारण बदनाम छन् नेताहरू। चुनावपछिको स्थानीय, प्रदेश, राष्ट्रियसभा र संघीय संसदमा समेत भ्रष्टाचार गर्दैभन्ने संकल्प प्रस्ताव ल्याउने सकेनन्। त्यसैले पनि प्रश्न उठेको हो, राजनीतिमा राष्ट्र निर्माण गर्ने, जनभावना बुझ्ने कुनै नेता छैनन्। राजनीति फोहोरको ढलजस्तो छ।

आज राष्ट्रले दबाँ आधार खोजेको छ। त्यो आधार दिने इमान्दार नेताले हो। नेतामा इमान छैन। विदेशीहरू विदेशन गर्ने र नेताहरू त्यही अनुपपन्न भूमिका निभाउने गरिरहेका छन्। जनताको आकांक्षाअनुसार नेताहरू चल्नुपर्छ, त्यो हुनसकिरहेको छैन। सफल भए। आज पनि मण्डेलाको फोटो टाँटा आरती उतारिन्छ र महानको जस्तो देशभक्ति, गान्धीकोजस्तो राष्ट्रियता, नेहरूको जस्तो त्याग, लीकवान युको जस्तो प्रतिवद्धता, सनयात सेनको जस्तो राष्ट्रियभावधारा आजको नेपालको आवश्यकता हो, यी गुण देखिदैनन्, जता हेरे पनि अराजक भीडमात्र देखिन्छ। भीड दुर्घटनाको अर्को नाम हो।

०४६ सालपछि प्रजातन्त्र र शिशु प्रजातन्त्रको भूयाली खुब पिटिन्थ्यो। अहिले लोकतन्त्र र संघीयताको फ्याली पिट्न थालिएको छ। १० वर्षमा नेपाल स्वर्ग बन्छ भन्न थालिएको छ। लोकतन्त्र चलाउने अनुशासित र स्वस्थ मनीस्यतिमा कोही लोकतन्त्रका हुँदैन। पञ्चायतलाई कालवारि भनिन्थ्यो, अहिले हिन्दुवाद र राजावादलाई सतोसराप गरिदिए। चुरो कुरो राष्ट्र हुनुपर्छ। यथाथं बुझेर, यथाथं नीतिको देखेर लक्ष्मणरेखाभित्र मानेर जनादेशमा चल्ने हो भनेमात्र सबल राष्ट्रको निर्माण हुनसक्छ। मनमा बाइमुरी विभेद र निश्चिको कालो कोकरे संघीय गणतन्त्र चलाउन खोज्नु भनेको सातधुन्तीवाङ्कुरमुरिन खोज्नु हो।

'गु जस्तो देश?'

- दुर्गा कार्की

यस्तो पनि देश

पहिले 'गुजस्तो देश' लेख्नु थियो। शीपकमा निकै आलोचना भयो, त्यसपछि शीपक फेरियो- 'यस्तो पनि देश ?' विश्लेषण गुज्छ, लेखनी राम्रो छ। तर आमालाई गाली गर्नु कसैका लागि पनि पाच्य विषय होइन। देश थियो र यिनी नेपाली छिन्। देश छ र हामी नेपाली छौं। कोही विदेश पुग्यो, ठूलो विश्वविद्यालयमा पढ्ने अवसर पाए भन्दैमा देशलाई गाली गर्न छुट हुन्छ र ? यिनी हाँसिन्, साइँ राम्रो हाँसो हो यो। प्रत्येक नेपालीले यसैगरी हाँस पाउनुपर्छ। यसका लागि विचार विनुपछि, प्रेरित गर्नुपर्छ। राजनीति र प्रशासनको अपराधिकरण भन्दा भन्दैमा देशलाई 'गु' भन्नु गतको हो। बेल्गामा सन्धु राम्रो, अन्ध्या यो हाँसो 'गु' हाँसो हुनसक्छ। निर्वाणपछि बुद्धले भनेका थिए- जो निन्दामा हुन्छ, उ भूक्त समान हुन्छ। सुत्तुमुग्ध भन्ने प्राणी टाउको बालुवामुनी घुसारेर सुरक्षित छु भन्दाछन्। त्यो प्राणी र हाम्रा राजनीतिक नेताहरू उस्तै-उस्तै छन्। दिल्लीको धोतीभित्र मुटो लुकाएर अधिकार नेताहरू शासन, संसद र सत्ताका धुरधुर खेलाडी बनेका छन्। बुद्धि फाँटका चेत प्राणीहरू पनि टाउको उठाउन छाडेर यस्तै सुत्तुमुग्ध शैलीमा टाउको घुसान् अच्यस्त भएका छन्। लोकतन्त्रको अन्तिम स्वार्थ देश र जनता हुन्। यी दुई शाश्वत शक्तिलाई आघात पुऱ्याएर गरिएको राजनीति अथवा विचार पनि स्वार्थी र शाश्वत हुनसक्दैन। यति कुरा नबुझेलाई विवेकहीन भन्न मिल्छ र ? जनता जागेका दिन एउटा बुद्धा नेपालमा र अर्को बुद्धा विदेशमा राखेर देशलाई घात गर्दा आघात पुऱ्याउने सुत्तुमुग्धहरूको मुखुण्डो उघिने छ। न नेतृत्व बरदान हुन्, न यस्ता लेखनी ? यी सबै सराप हुन्, जनताले कहिलेसम्म यस्ता गाली र जालीलाई बेहोरिरहनुपर्ने हो ?

२०२० सालको फेवाताल फर्केला त ?

छोरीलाई पनि पढाऊ

देवी काफले - कमला भासिनको सम्मनामा । जुन दिन एउटी महिला स्वतन्त्र हुन्छे त्यही दिन एउटा पुरूष पनि स्वतन्त्र हुन्छ । कुनै एउटी छोरी बाल्यकत हुन्छ भने बुवालाई समेत पिरलो हुन्छ, कुनै एउटा महिला अघेर घर आउँछे भने उसको दारुजलाई चिन्ता हुन्छ तसर्थ जिम्मेवारी सहितको स्वतन्त्रता जब महिलाहरू पाउँछे त्यो दिन पुरूष पनि खुल्छ हुन्छ, स्वतन्त्र हुन्छ । एउटी महिला कपाल काट्छे, शृंगारमा रूचि राखिन, उसलाई उन्मुक्त हार्ने हार्ने बानी छ र उसले आफू जस्तो छे, जस्तो चाहन्छे उस्तै व्यवहार जीवनमा लागू गरी भने चरित्रहीन या तेस्रो लिङ्गी भनेर महिलाबाट समेत बर्बात गरिदिन्छ यही समाजले । महिलाको सफलतालाई उसको घर र चारैशर्मा जोड्ने यो समाजमा 'बेटी बचाऊ, बेटी पढाऊ' भन्ने भनाइ सुन्दा मात्र मान्छे सुनिन्छ ।

समाजका हरेक तर्फका भाग्य पुरूषले बनाएका चर्लचर्च, उपन्यास, नाटक, कथा, कविता लगायत विद्यामा महिलाहरूलाई विचरको पात्र बनाइएको छ । एउटा पुरूषले त्यही समाजले निर्माण गरेको यस्ता महिला हेपहाहा प्रवृत्ति देखेर के सिकाए अनि कस्तो व्यवहार गर्ना ? फिल्मले पुरूषलाई 'दबंग' बनाउँछ, 'बदतमिज', 'बाजिगर' बनाउँछ तर महिलालाई 'जिसम्' मा सीमित राख्छ । 'मे तन्त्री चिकन हुँ या, घट्टकाले सेवा अन्वहित हो' यस्ता खालका गीतले महिला समाजको कुन स्तरमा राखिएको छ भन्ने सहजै बुझ्न सकिन्छ ।

महिला कमजोर छैन, उसले अघेर पाएको छण्डमा हरेक काम गर्न सक्छे भन्ने खालका पुस्तक, लेख, कविता कतिको पहुँचमा पुग्छ ? गम्भीर प्रश्न हो । समाजमा भएका सबै समान हुनु तर समाजले कसैलाई जातको आधारमा तल, आश्रित र कमजोर बनाएको छ भने, कसैलाई वर्गको बन्धमा बाँधेर राखेको छ । यसरी संरचनात्मक बर्तनलाई बुनिएको सामाजिक जालोमा हरेक पहुँच भएका व्यक्तिले पहुँच नहुने र समाजको पिढामा परिणाम गरेकाहरूलाई सधैँ शासन गर्न छोड्छ, आफ्नो मातहतमा राख्छन् जोख्छे नै जसले गर्दा असमानता बढ्दै जान्छ । फोर्मिजिज भन्नु पुरूषलाई गाली गर्नु या पुरूषलाई सक्नु होइन, दुवैले पाउने अधिकारको समानता हो, समान अवसर होस् भन्ने लागिपर्नेको विवेकको चिन्तार हो । कुन महिला, कुन वर्ण, कुन वर्ण, कुन ठाउँ भन्ने नहोस् जहाँ सबैले सबै मानव अधिकारको विषयमा आवाज उठाउन सक्ने र महिलाहरूको पनि पुरूषभन्दा एक कदम कमजोर हुनु तर अवसर र हिँड्ने लाम्दान बराबर हुनुपर्छ ।

हामीले गरेको समानताको बहस पितृसत्ताको सोच विरुद्ध हो, न कि हामीले पितृसत्ताको ठाउँमा मातृसत्ता हुनु पथको भनेको होइन । मेरो भाइलाई जे खान दिन्छे भन्दा पनि त्यही देउ, भाइलाई जे पढाउँछे मलाई नि पढाऊ, म जे काम गर्छु त्यो भाइले पनि गरौसु, जीवन उपयोगी काम हो सबैले यिस्तु आवश्यक छ ।

जुन दिन एउटी महिला स्वतन्त्र हुन्छे त्यही दिन एउटा पुरूष पनि स्वतन्त्र हुन्छ । कुनै एउटी छोरी बलाकुत्त हुन्छे भने बुवालाई समेत पिरलो हुन्छ, कुनै एउटा महिला अघेर घर आउँछे भने उसको दारुजलाई चिन्ता हुन्छ तसर्थ जिम्मेवारी सहितको स्वतन्त्रता जब महिलाहरू पाउँछे त्यो दिन पुरूष पनि खुल्छ हुन्छ ।

छोरा त मर्द हो भन्ने चेतना उसले आफूमा छोड्छे र आफूलाई मर्द हुँ म रूनु हुँदैन, म मर्द भएका कारण यो गर्न पाउँछु तर यो छोरी हो छोरीले यो गर्न पाउँछे, यो काम गर्नु हुँदैन अनि छोरीले सबैभन्दा कमजोर हुन्छ भन्ने मानसिकता दिएरामा 'मेट' गर्छ र ऊ मर्द बन्छ । हाम्रो लडाईँ पुरूषसँग नभएर समाजका अनावश्यक रीति र धितिसँग हो, समाजका हरेकलाई बाँच्न पाउने वातावरण होस् भन्ने हो ।

वाफिआकोले ठोस निर्णय गरेर काम गर्न गाह्रो भइरहेको पोखराको मेयर धनराज आचार्यको भनाइ छ । इकाकालमा अनुसार पानीले बुवाएको उक्त २० रोपनी जग्गा पहिल्यै दत्त भएको उनको पुष्पौली जग्गा हो । तर, बेगनासतालमा बाँध बाँधिएर पानीको सतह बढाइएपछि उनले उक्त जग्गामा न खेती गर्न सक्छन्, न त कुनै आर्जन नै हुन्छ । यहाँ होटल र घर बन्न कति बेला गुन हुन्छ र ती कति बेला सञ्चालन आइसक्छन् पत्ते पाइँदैन ।

सुरीला पाण्डे तर जग्गाको तिरो भने वाफिफ करिब १० हजार रुपैयाँ स्थानीय सरकारलाई बुझाइराख्नु परेको उनी बताउँछन् । दुबाल भन्दा, 'हाप्रे ठाउँको विकास गर्न सरकारले बाँध बनायो, तर हामी विस्थापित हुनुपर्ने अवस्था आयो ।

लेकसाइड गैराको चौताराका इन्भर बराल भन्छन्, 'बाजेको पालादेखि बसेको यही घर कुन बेला सरकार आएर भत्काउने हो थाहा छैन । त्यही जग्गामा व्यवसाय समेत गरेका बरालका अनुसार, मापदण्डभित्र परेको त्यस्तो जग्गामा गरेको व्यापार व्यवसायको कर समेत महानगरपालिकाले असुरिहरूको छ ।

वेगनासतालकै सरस्वती लामिछानेले वावुवाजेकै पालादेखिको आफ्नो तीन रोपनी जग्गा मापदण्डकै कारण बेच्न पाएको छैनन् । स्थानीय सूर्य पौडेलले पनि वेगनास किनारको आफ्नो नाममा दत्त भैरता भएको जग्गाको आश मारिसकेका छ । अहिले बसाइँ परेर बजार पुगेका उनको जग्गामा स्थानीय जलारीले टिनको छत्रो बनाई चियाघासल गरिहेका छन् ।

गैराको चौतारा, फेवा ताल किनारमा तालक्षेत्र अतिक्रमण गरी बनेका संरचना सरकारले २०१८ सालमा पहिलो पटक फेवातालको क्षेत्रफल नापी गरेको थियो । सभै अफ इण्डियाले दत्त गरेको नापी अनुसार त्यसबेला फेवातालको क्षेत्रफल १० ।३४ वर्ग किमी थियो । २०७३ सालमा पोखरा महानगरले गरेको नापी अनुसार भने फेवाको क्षेत्रफल आधा कम अर्थात् ५.७३ वर्ग किमी मात्र देखाएको छ । यसरी तालको क्षेत्रफल घट्दै जानुमा अतिक्रमण नै प्रमुख कारण रहेको लामिछाने र पौडेलको अध्ययन प्रतिवेदनको निष्कर्ष छ ।

सबौच अदालतले पनि विभिन्न समयका अध्ययन प्रतिवेदनलाई आधार बनाएर अतिक्रमण रोक्न आदेश दिई आएको छ । गणतन्त्र आइसकेको नै सबौचले २०६५, २०६९, २०७४, २०७९, २०८० सालमा पोखराका ताल संरक्षण, अतिक्रमण छानविन, नियन्त्रण, मुद्राञ्जक प्रदाय तथा मापदण्ड विपरितका वरत संरचना भत्काउने आदेश दिइसकेको छ ।

वाफिआको व्यवस्था ताल संरक्षणमा किचको हुनुमा वर्तमान सविधान पनि केही हदसम्म जिम्मेवार छ । सविधानको अनुसूची-४ मा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय वातावरण र सिमसार व्यवस्थापनलाई संकेतको अङ्कित कार सूचीभित्र राखिएको छ ।

अनुसूची-६ मा प्रशंसनीयको वातावरण व्यवस्थापन प्रदेशको अधिकार सूचीभित्र छ भने अनुसूची-७ मा जैविक विविधता र वातावरण संरक्षण सम्बन्धी कामहरू सघ र प्रदेशको साका अधिकार सूचीभित्र पनि छन् । अनुसूची-८ को बुदा १० मा वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता संरक्षण सम्बन्धी अधिकार स्थानीय सरकारको हुने उल्लेख छ ।

२०१४ लागे तत्कालीन मुख्यमन्त्री पृथ्वीसुब्बा गुरुहले ताल स्थानीय तह निर्वाचन प्राधिकरण गठन गरेका थिए । यो प्राधिकरणले ताल वरपरका प्राकृतिक स्रोत पहिचान र परिचालनका लागि छलफल गरे पनि थप काम गर्न नसकेको प्राधिकरणकै प्रमुख कार्यकारी अधिकृत लता देवकोटा बताउँछन् । 'ताल र वातावरण सम्बन्धी धेरै विषय सघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साका अधिकारको सूचीभित्र पर्ने हुँदा तालमै मिलाउने चुनौती पनि छ, उनले भनिन् । साभार खोज पत्रिका ।

सबौच अदालतले २०७५ वैशाख १६ गते दोस्रोपल्ट आदेश दियो- ६५ मिटरभित्रका संरचना हटाउनु । फेवाताल वचाउनु । तर, अदालतको आदेश कुनै निकायले टेरपुच्छर लगाएनन् । यसकारण प्रश्न उठेको छ, २०२० सालको फेवाताल पुर्वावस्थामा फर्कन सम्भव छैन । फेवाताल संरक्षणमा कुनै निकाय जिम्मेवार देखिएनन् । अदालतको अबैधलेनामा कर्ममाथि कारवाही पनि भएको छैन । अतिक्रमण गनेहरू फन होमिएका छन् । फेवा ताल संरक्षण होस् भनेर चाहना सबैको छ । तर राजनीतिक संरक्षणमा अतिक्रमण रोकिएन, अतिक्रमिलेले छान्दैनन् पनि । फेवाताल लुटिखानेका लागि लोकतन्त्र साह्रै फाप शिखर भइरहेको देखिन्छ ।

पोखरा ताल अतिक्रमणमा भूमाफिया र राजनीतिज्ञ एकै ठाउँमा

सिमता अधिकारी -
क्रमसन्...
स्थानीय सरकारको मनोमानी ने पाल सरकारको भूउपयोग नियमावली २०७९ अनुसार, पोखरा महानगरपालिकाले २०७९ मांसरमा पोखरामा कृषि र गैरकृषि गरी जग्गाको वर्गीकरण गर्‍यो । पोखराका मेयर धनराज आचार्यले यो निर्णयसँगै सिमसारको दलदलमा डोजर लगाउन धमाधम सिफारिस गर्‍यो ।
कृषि, पर्यटन, सिमसार, जलाधार लगायत क्षेत्रका पनि प्लेटिङ गरी घर बनाउने प्रवृत्ति रोक्न सरकारले केही समय जग्गाको किताकाटो रोकेको थियो । तर, भूउपयोग नियमावली २०७९ ले जग्गाको किताकाटो गर्न बाटो खुलाइदियो ।
पोखरा महानगरपालिकाका मेयर

मेयर धनराज आचार्य भन्छन्, 'सम्मानित अदालतको आदेश जितिसकेको छिटो हालसम्म कुनै काम भएको छैन । निर्वचन अघि मेयर धनराज आचार्यले सावजनिक गरेको प्रतिवेदनमा स्थानीय वासिन्दालाई फाइदा हुने गरी पोखराको जलाधार क्षेत्र परियोजना सञ्चालन गर्ने र तालहरूको संरक्षण गर्ने उल्लेख थियो । तर, पदबहाली गरेको डेढ वर्षमा उनले सिमसार क्षेत्र पुर्न बाहेक अरु काम गरेनन् । आचार्य भन्छन्, 'तालको सुन्दरता नविगर्ने र संरक्षण समेत हुने शैकलीन परियोजना के हुनसक्छ भन्नेवाहे छलफलमै छौं ।
पोखराका तालहरू सन् २०१६ मा विश्व रामसार सूचीमा सूचीकृत भएका हुन् । रामसारमा सूचीकृत क्षेत्रमा विशेष चासो र निगरानी बढाउनुपर्नेमा स्थानीय

संख्यामा सदस्य छन् तर, तालको संरक्षण र त्यस क्षेत्रको विनो विकासका लागि हालसम्म कुनै काम भएको छैन । निर्वचन अघि मेयर धनराज आचार्यले सावजनिक गरेको प्रतिवेदनमा स्थानीय वासिन्दालाई फाइदा हुने गरी पोखराको जलाधार क्षेत्र परियोजना सञ्चालन गर्ने र तालहरूको संरक्षण गर्ने उल्लेख थियो । तर, पदबहाली गरेको डेढ वर्षमा उनले सिमसार क्षेत्र पुर्न बाहेक अरु काम गरेनन् । आचार्य भन्छन्, 'तालको सुन्दरता नविगर्ने र संरक्षण समेत हुने शैकलीन परियोजना के हुनसक्छ भन्नेवाहे छलफलमै छौं ।
पोखराका तालहरू सन् २०१६ मा विश्व रामसार सूचीमा सूचीकृत भएका हुन् । रामसारमा सूचीकृत क्षेत्रमा विशेष चासो र निगरानी बढाउनुपर्नेमा स्थानीय

गएपछि १६ वैशाख २०७५ मा सबौच अदालतले फेवातालको सीमाभित्रका जग्गाको छानविन गरी व्यक्तिका भए मुद्राञ्जको सिफारिस गर्न र अवैधानिक दत्त भए दत्त खारेज गर्न मालपोत कार्यालय र स्थानीय सरकारलाई आदेश दिएको थियो । बेगनास तालमा मापदण्ड मिचरे बनेका संरचना ।
सोही अनुसार, २०७७ असोजमा पोखरा महानगरपालिकाले कास्की जिल्ला विकास समितिका पूर्व अध्यक्ष पुष्पप्रसाद पौडेलको नेतृत्वमा 'फेवाताल चारकिल्ला निर्माण तथा सिमाङ्कन समिति' गठन गर्‍यो । समितिले २०७९ फागुनमा बुझाएको प्रतिवेदनमा २०१८ सालको नापी अनुसार फेवाताल क्षेत्रभित्र ८८१ वटा किता र ४ हजार रोपनी जग्गा व्यक्तिका नाममा दत्त भएको उल्लेख गरेको छ । स्थानीयवासीका अनुसार २०३१ सालमा तालको बाँध भत्केपछि उकास भएको किनारको जग्गा धेरैले आफ्ना नाममा दत्त गराएका थिए । पोखरा-१८ खपौडीको ५१ वर्षीय भगवती गौतम भन्छन्, 'त्यसबेला हाम्रा बुवाआमा हिँडेरे तालबगरही मन्दिर दर्शन गर्न जानुभएको रे । २०६९ सालमा मन्त्रपरिषदको निर्देशन अनुसार, तत्कालीन पोखरा उपत्यका नगर विकास समितिका अध्यक्ष विश्वप्रकाश लामिछानेको संयोजकत्वमा गठित फेवाताल अतिक्रमण छानविन समितिको प्रतिवेदन अनुसार, पोखराका तालहरूमा पानीमूनि रहेको कुल १ हजार ६९२ रोपनी जग्गा मात्रै व्यक्तिका नाममा दत्त रहेको उल्लेख छ । प्रतिवेदन अनुसार, २०३१र३२ सालतिर यो खोलसादेखि त्यो खोल्सा, यो रूखदेखि त्यो रूख भन्दै जग्गा ओगटने र कसैले दावी विरोध गरेपछि जोत-भोगको आधार देखाउँदै जग्गा दत्त गर्ने प्रचलन थियो ।

धनराज आचार्य (टोपी लगाएका) ।
नियमावलीकै निर्देश अनुसार, मुख्य बाटोबाट १०० मिटरको सेरोफेरोको जग्गा गैरकृषि अन्तर्गत राख्न सकिने महानगरपालिकाले निर्णय गरिँदैनको कारण पोखराका ताल वरपरका सिमसारको खरिद-बिक्री स्वातै बहयो र दलदलहरू धमाधम पुगिन थाले ।
जलाधार संरक्षण तथा अनुगमन समिति कास्कीका संयोजक तथा जिल्ला सन्मन्थ समिति कास्कीका अध्यक्ष लीलाधार पौडेलका अनुसार, एएको पुस महिनायता फेवाताल वरपर मात्रै करिब ३०० रोपनी जग्गामा डोजर चलाइयो ।
सिमसार तथा वातावरण सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तथा अन्तर्राष्ट्रिय संधिहरूले पनि सिमसार तथा जलाधार क्षेत्रभित्र पर्ने जग्गामा उखनजन्म कार्य गर्नबाट रोक्छ । त्यस्तो जग्गाको संरक्षण गर्नुपर्छ । त्यसैले एएको जेठमा अधिकता मनोज प्रतीमगरको रिटमाथि सुनुवाइ देई उच्च अदालत पोखराले फेवाको सिमसार तथा दलदल नपुर्न पोखरा महानगरपालिकालाई आदेश दिएको छ ।
सिमसार संरक्षणका लागि उच्च अदालत पोखराको आदेश आएको एक हप्तापछि सबौच अदालतले पोखराका स्थानीय तहलाई फेवाताल लगायत पोखराका अन्य ताल वरपरका अतिक्रमिल संरचना हटाउन आदेश दिएको छ ।
अहिले पोखरा महानगरपालिकाका

अनुसार नभएर पनि संरचना बनेका क्षेत्रजसो जग्गा व्यक्तिका नाममा दत्त भएको हुदा हामीले मापदण्ड ३३ मिटरमा फारेका स्थानीय तह, अदालतले रोकिदियो ।
एएको स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ मा पाचदशवर्ष ९१पौली कार्यस, नेकपा माओवादी, नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चा० गठबन्धन गरेर चुनावमा गएका थिए । उनीहरूले पोखराका ताल नै पर्यटनको मुख्य आधार भएको र समय प्रदेशको अर्थतन्त्रका लागि एएको भन्दै यससँग सम्बन्धित सबै समस्या समाधान गर्ने प्रतिवेदनमा जनाएका थिए । तालको आकार घटन नदिने, अतिक्रमण हटाउने र न्यायोचित मुद्राञ्जक वितरण गर्ने उनीहरूको घोषणापत्रमै उल्लेख थियो ।
त्यसैगरी, नेकपा एमालेले मापदण्डमा परेका जग्गाको उचित मुद्राञ्जक दिई स्थानीय वासिन्दालाई ताल संरक्षणका लागि जागरुक बनाई समय पोखराको वातावरण संरक्षण, पर्यटन र आर्थिक विकास गर्ने योजना सावजनिक गरेको थियो । सम्मानित अदालतको आदेश जितिसकेको छिटो कार्यान्वयन गर्छौ । ताल वरपर मापदण्ड विपरित बनेका मौलिक संरचना भत्काउने निर्णय गरिसकेका छौ ।
धनराज आचार्य, मेयर, पोखरा महानगरपालिका

सरकारले अहिलेसम्म कुनै नीति वा निर्देशिका समेत बनाएको छैन । सबौच अदालतले दिएका आदेश र केही अभियन्ताको संरक्षणता बाहेक ताल क्षेत्रको अतिक्रमण रोक्ने बाहेक कतैबाट भएको देखिँदैन ।
सरकारको राष्ट्रिय सिमसार नीति २०६९ मा 'सिमसार क्षेत्रमा पर्ने मानवीय तथा पशुजन्य चापलाई न्यूनीकरण गर्ने भनिएको छ । सोही नीतिको बुदा १४ ले सिमसार क्षेत्रको वरिपरि हुने विकास निर्माणलाई नियमित अनुगमन गर्ने भनेको छ । यस्तै यो नीतिमा 'सिमसारजन्य स्रोतको विनो तथा नुद्धिमतापूर्ण उपयोग गर्ने उल्लेख गरिएको छ ।
देशमा सधैँपासको अन्याय सुरु भएपछि गठित शांतिशाही स्थानीय सरकारले ताल अतिक्रमणको समस्या सुल्काउने स्थानीय वासिन्दको अपेक्षा थियो । 'तर' विडम्बना, हाम्रोमा टुयाकेकै उल्टो भयो, पोखरा-३१ वेगनास ताल क्षेत्रमा पौडेल, सिमसार र जैविक विविधता आएको अतिक्रमण फन चरि बढिरहेको छ ।
अन्तर्राष्ट्रिय सिमसारमा सूचीकृत क्षेत्र संरक्षण ट पको कुरा, अतिक्रमण भूभाग र त्यहाँ बनेका संरचनाको त्यसकै समेत स्थानीय सरकारसँग नहुनु उद्वेगनाइएको भएको पोखरा-१८ चम्पुका गोकर्ण तिमिल्सिनामा बताउँछन् ।
'पानीमूनि चार हजार रोपनी ताल क्षेत्रमा अतिक्रमण बढ्दै

Rape in India is being used as a tool of violence

Smash And Grab

By Sunanda Datta Ray

-Arundhati, Dr. Farooq Abdullah and Mehbooba Mufti speak-
 "Wise men speak because they have something to say; fools because they have to say something."
 -Plato.

Kathmandu: Suzanna Arundhati Roy is an Indian author best known for her novel 'The God of Small Things', which won the Booker Prize for Fiction in 1997.

India's veteran novelist is also known for her love and affection for those minority Indians who have since the advent of Indian Prime Minister Modi, feeling ignored and visibly treated as second class citizens in their own country.

Arundhati at regular intervals comes out with her biting and piercing comments against the Indian regime that possesses, so far as we understand, intense hatred against the marginalized Indian Muslims whose numerical strength in India far exceeds than the strength what the real Islamic States like even Pakistan.

Arundhati speaks against the predicaments of the Indian Dalits and more so of the ignored and at times the "Muslims who are treated with cruelty residing in Indian Occupied Jammu and Kashmir and those who openly admit that they were living in an open air jail.

Talking on the current scrape of the caged Kashmiri population more so after the scrapping of the special status of Kashmir on August 05, 2019, the veteran Kashmiri leader, Dr. Farooq Abdullah, once said while talking to Karan Thapar of the WIRE that, in his own words, "that at this moment the Kashmiri people do not feel and do not want to be Indian. He even went so far as to say that they would rather be ruled by the Chinese, a point he reiterated when he was asked if he really meant this".

Dr. Farooq Abdullah was surely in pains and so he was forced to speak the almost "absurd".

To recall, Dr. Farooq Abdullah heads the National Conference party and is being accused as the most bulging "pro-India" face in Jammu and Kashmir for the past four decades.

However, this is not of our concern.

He is close to Delhi since Jawahar Lal Nehru's time, it is widely believed.

During the course of his interview with Karan Thapar, he said that "the Kashmiris as 'slaves' who were being treated like second class citizens".

Thapar had conducted this interview with Dr. Abdullah on September 23, 2019. The interview still is making rounds after rounds in the YouTube.

Karan Thapa is a veteran Indian TV journalist.

Question thus now is a political personality of Dr. Abdullah's stature bluntly how could say that they would prefer the Chinese rule instead of India's?

What should then be inferred?

Thanks China has not yet made any comments on Dr. Abdullah's rounded proclamation.

Is it that the Kashmiris in effect wish to be ruled by the Chinese as revealed by Dr. Abdullah-the senior most Kashmiri leader?

Very interestingly, Dr. Abdullah's Kashmir and some other five North-East Indian provinces like Manipur, Assam, Tripura, Nagaland and Mizoram are located very close to the Chinese border. This must have some meaning underneath.

And needless to say, the Indian Chicken Neck too is not that far from China's border.

This surely adds to India's security concerns. Moreover, Manipur is burning since long.

The political health, as stated earlier, in these five North-East Indian state of late is not good which conversely or say by implication becomes advantageous to rival adjoining China automatically.

If China wished to upset India or complicate the Indian current troubles, it can do so it easily.

Voices from some fanatics claim that the required fuel for violence is being provided by neighboring China and Pakistan.

However, no such news have appeared yet in the international media which accuses China or Pakistan.

Such accusations emanating from India are not new as and when India enters into a fresh internal trouble of its own making.

In addition, such whimsical charges become a regular marvel as and when Indian elections are at hand. This trick has so far worked for the sitting government in India to win elections.

The Manipuri flames, as mentioned above, have already approached Haryana- close to New Delhi.

Back on Dr. Abdullah and Mrs. Mufti:

This very much explains the anger and torment of the senior Kashmiri leader as to what India means to the people and the denizens of Kashmir under Indian occupation?

So frustrated and enraged is yet another Indian Kashmiri leader Mehbooba Mufti.

Mrs. Mehbooba Mufti in her fresh comment made against the Center on August 02, 2023, said that "India has slipped past being about Hindutva and become a Nathuram Godse-oriented nation.

Certainly her remarks were high-pitched. "I don't know where we are going. I feel this is not even Hindutva, what is playing out, this is Godse's India and it frightens me. The BJP is allowing these elements free play, people who are spreading poison. And they will not have control." Mufti told The Indian Telegraph Online.

However, for exposing PM Modi's continued atrocities in Kashmir, both Dr. Abdullah and Mehbooba Mufti are taken by the Indian regime as more Pakistanis' than Indian.

Now back to Arundhati Roy:

While receiving the Navmalayali Cultural Prize awarded by the Magazine itself, Arundhati said, the News Minute dated August 09, 2023, that Manipur incident (violence) was not an isolated incident and that its repercussions were evident in other regions like Haryana and elsewhere".

Arundhati made these observations at the Kerala Sahitya Academy hall in Thrissur.

Addressing the alarming rise in cases of sexual violence, Roy expressed her distress over the normalization of rape and the appalling support some women were providing to such heinous acts".

Elaborating further the Indian scenario, Arundhati says, "Rape has been used as a tool of violence and that we are in a situation today where women are telling men to rape women of other faiths and beliefs.

"This means we have gone psychotic and that the police are handing over women to a mob to be raped".

Perhaps she was referring to the sorry tale of two women of Manipur wherein they were paraded naked and later left to be raped by the irate mob.

The West apparently made no statements when the two women were paraded naked in Manipur thus allowing PM Modi abundant political space to pounce upon those who do not belong to his adhered faith.

Speaking more candidly, Arundhati said, "Manipur is witnessing a kind of ethnic cleansing and the Center is complicit...the state is partisan and the security forces are split".

Summing up the ongoing chaotic violence in the North-East region of India, Arundhati says, "the vulnerability faced by the minorities, particularly the Muslims and the growing sense of insecurity due to the atmosphere of 'intolerance".

Arundhati Roy in a simple manner expresses and has explained the true picture of her India as she has seen it over these recent days and weeks.

Back to Haryana violence:

A fresh report prepared by Kaushik Raj for the Qatar based 'Al Jazeera' dated August 12, 2023, referring to the August 02, 2023, demonstrations held at HANSI city of Hisar district, one speaker from Hindu far-right group Bajrang Dal - can be heard serving an ultimatum to local businesses to fire any Muslim employees working for them or face a boycott."

Speaking on Haryana Violence, the West Bengal Chief Minister Mamta Banerjee has said that "Every state, including those governed by BJP, is being incited with communal violence. This is being done with the elections in mind.... But the people do not really love these things. The common people, at the end of the day, want roti-kapda-makaan (food, clothing and shelter)," reports the Telegraph Online (India) dated August 03, 2023.

She accused the BJP of contributing to the disintegration and destruction of the nation, promising change under the 26-party INDIA coalition, of which Trinamul is a constituent, adds the Telegraph Online, India.

Thanks that so far no one in India has said that China and Pakistan were involved in inciting violence in Haryana.

Pakistani national Seema Hyder was, thankfully, not indicted of causing the Manipur and Haryana violence. However, Seema has overnight become Indian heroine for some understandable political reasons.

Or else India has the habit of hurling accusations on Pakistan inevitably.

Had Haryana been at the India-China border, India would surely have accused China for inciting violence in India.

However, the fact is that, say seasoned political commentators in South Asia that India shall be the main architect of its own callous disintegration/fracture/split if and when it happens!

The associated fact is also that if and when India disintegrates, it will do so with a great big-bang whose tremors shall hit the entire South Asian nations that border the vast Indian landmass.

For Nepal, the constant fear is that if the minority Muslims or for that matter the ethno-conflict victims those who are pushed to the wall, they will certainly opt for using the open international borders and sneak into Nepal and bribing some "Brahmin" Chief District Officers will receive a Nepali citizenship certificates.

This process has been going since 1990 when a political movement sponsored and fully funded by India cut the wings of sitting King Birendra.

Reports are already there that Manipur victims have entered into Nepal through the open Eastern border of Nepal that adjoins India's most sensitive Chicken neck corridor, so reported the People's Review weekly some two weeks ago.

That's all.

@telegraphnepal

Contd.... CHAPTER 7
 But four months later Subimal Dutt, the foreign secretary, advised the Chogyal not to press the demand, hinting that accommodation would be suitably rewarded. A consolation prize was offered in December when the Chogyal was promised an important position on the advisory committee for AIR'S Darjeeling station. It was about to launch into broadcasts for the Khampas in Tibet, and the Chogyal's inclusion would have lent credibility to propaganda. But when the Chogyal called on Nehru the very next day (9 December), the prime minister again assured him that a small transmitter for internal radio programmes had already been sanctioned. Nehru also claimed to have issued the necessary departmental instructions.
 The bureaucracy then countered by provoking a controversy over the name. The durbar wanted Radio Sikkim, the external affairs ministry insisted on All India Radio, Gangtok. Deeming half a loaf better than nothing, the Chogyal reluctantly agreed, but officials at once pointed out that since all available frequencies were booked, it would be impossible to find a free slot for the kingdom. First they suggested that Sikkim should be content with allotted time on the Indian intelligence network transmitter which would beam short Sikkimese programmes every day, then they proposed the alternative of a daily half-hour feature from AIR'S Kurseong station.
 When neither alternative was accepted, an expert team was sent to Gangtok. It reported that the only building suitable for studios, laboratories, recording rooms, and offices was the White Hall just below the Ridge, then in use as a club. The durbar offered to build a house to specifications, but the team was not agreeable. It had to be the White Hall or nothing. When the Chogyal agreed even to this, J.C. Mathur, AIR'S director-general raised an even more insuperable objection. Aware that the White Hall had barely any grounds, he demanded at least 70 acres for a 50-kilowatt station and its transmission aerials. The durbar suggested nearly a thousand acres of vacant land around Namphong hill, but Mathur said the shadows there would interfere with sound-waves.
 One obstacle after another was raised. New Delhi also became increasingly dilatory, in its correspondence, not replying to Gangtok's letters until several months had elapsed and then only after repeated reminders. Eventually, communications were altogether ignored and the matter petered out. The file was presumably closed and put away in some dusty cupboard in South Block. Nehru's consent was never withdrawn, but calculated procrastination won the day. "You know what the prime minister was like," an Indian diplomat confessed to me many years later. "He made these extravagant promises and left us to wriggle out of them."

India's bureaucracy could not similarly prevent the construction of Sikkim House, the most exquisite example of the new building style, in New Delhi's Chanakyapuri diplomatic enclave. But the external affairs ministry flatly refused to sanction the appointment of a Sikkimese representative. Even Indian state governments had their own men in the capital, but the durbar was told that it could not communicate with the Indian government except through the PO in Gangtok.

There had been other setbacks. Faced with criticism in the Indian press which accused Gangtok of insufficiently applauding India's military efforts to contain China, the durbar had issued a terse statement on 16 February 1961 explaining that it was perfectly satisfied with defence arrangements and did not wish to alter Sikkim's protected status under the 1950 treaty. But in the course of talks held in New Delhi in September 1962 the Chogyal suggested that India sponsor his country's admission to the Colombo Plan. The study forum later endorsed the plea. So did the council. The request was extended to include membership of the Universal Postal Union, World Health Organization, International Labour Organization, and a number of other UN agencies.

Though friends like Kaul encouraged these hopes, the external affairs ministry retorted that a protected kingdom could not join international organizations. But the Chogyal had done his homework. Marriage and increased travel had widened his outlook. Leading jurists abroad were ready to advise him. He had profited from the enterprise of his Bhutanese cousins. New Delhi discovered that it was no longer dealing with a backwoods potentate, but with a lively prince who had become conversant with international law and usage. Irritated by this surprise, Kaul and others, who feared the erosion of their own influence in Gangtok, blamed the Gyalo and warned her husband that his foreign friends were only trying, to destabilize India and create a beachhead for Chinese expansion. But the Chogyal's conduct could not be faulted: when Chester Bowles, Washington's ambassador in New Delhi, offered economic help, the ruler at once advised him to route it through India.

He also reminded the external affairs ministry that dependencies such as Borneo and Sarawak had already been admitted by the Colombo Plan. San Marino and the Vatican were both members of the UPU. San Marino and Liechtenstein were parties to the statute of the International Court of Justice under Article 93(2) of its charter. Monaco was in the UNESCO and WHO. Kuwait and Mauritania had belonged to several UN agencies before they joined the UN. Though North Vietnam was denied UN membership, it had been welcomed into ILO, WHO, and UNESCO. His case was that these technical and cultural organizations did not insist on full sovereignty. Bhutan provided the obvious precedent: India had led it into the Colombo Plan in 1962 and 'into the UPU seven years later.

Some of Gangtok's courtiers unrealistically affected a mild contempt for the more successful Druk kingdom. "They were still rolling up their land records and storing them in the rafters when we had a proper system of registration," exclaimed Jigdal Densapo. Bhutan had no economic plans until Athing-la went there in 1961 as secretary-general of development. Bhutan was the bigger and more populous country but it was not unified under a single government until the end of 1907 when Sir Ugyen Wangchuck, the Tongsa Penlop, was installed as the first hereditary king. The Namgyals had reigned for six centuries, their ancestors had ruled in Tibet and India since the beginning of time; and Sikkim boasted of elected councils and an organized administration when bloodthirsty chieftains held Bhutan from their towering dzongs. Rani Chumi's wedding in 1918 had been opposed by most of the kazts who felt that Thutob Namgyal's daughter should aim higher than a Bhutanese who was not of equally grand lineage. But disapproval turned to chagrin when they discovered that though only recently ennobled by the British, the Dorjies were a rich and splendid clan with vast estates in Ha and a magnificent property in Kalimpong. Sonam Tobgye Dorji's father was in effect the prime minister of Bhutan, he was as trusted by his royal master as by the British viceroy, and exercised a decisive influence in shaping Indian policy along the border. Contd...

PREMIER STEEL
सबैको लागि, सबैको लागि

Nepal's 1st 36 MM TMT

PREMIER NXT 500D

यहाँ सबै शिशाको घरमा छन्

ललितानिवास प्रकरणका मुख्य दोषी भनेर बाबी गरिदै आएका पूर्व प्रमद्वय माधव नेपाल र डा.वावुराम भट्टलाईमाथि छानविनमात्र होइन, बयानसमेत नहुने भएको छ। अख्तियारले भ्रष्टाचार मुद्दा नचलाएको र कीर्ति गरेको पुष्टि हुने ठोस आधार नभेटिएकाले बयान वा कागज गराउन समेत आवश्यक नभएको निष्कर्षमा प्रहरीको सीआइडी पुगेको खबर अहिले यत्रतत्र चर्चामा छ। अब थाहा भो, अफ भनौ पछ भो, नेकपा समाजवादीका स्वयंघोषित अध्यक्ष माधव नेपाल युरोपबाट किन यति चाडै नेपाल फर्के भनेर। आफूनी श्रीमती सहित यो काण्ड ताल्ले बित्तिकै युरोप हानिएका माधव नेपालले उनीबाट उनले आफू चोखो रहेको सफाई दिएका थिए। प्रधानमन्त्रीलाई सोधेर गएको र प्रसकै आग्रहमा फर्केको बताइरहेकै छन्। खरदार, सुब्बा, सेक्सन अफिसर, साँचव हुँदै प्रधानमन्त्रीसम्मले सरकारी जग्गा नक्कली मोठी खडा गरेर व्यक्तिका नाममा दर्ता गरेपछि अन्तिम निर्णयकर्ता तत्कालीन प्रमद्वय माधव नेपाल र वावुरामलाई अब न बयान, न छानविन, केही पनि नहुने भएको छ। प्रधानमन्त्री आफै लागेर दुवैलाई चोखाइदिएका छन्।

माथिको निर्देशन मान्नेहरू कोही जेलमा, कोही भाग्यभाग्य छन्। माधव नेपाल र वावुराम आफूलाई भ्रष्ट भनेकोमा सत्तोसराप गरेर खुलेआम हिँडिरहेकै छन्। प्रधानमन्त्री नै राहना भएपछि कसको के लाग्नेरहेछ र? प्रचण्ड केही आशलाग्दा काम गरेर ०८४ को निर्वाचनमा पार्टीलाई ०६४ को मजबूत स्थितिमा पुर्‍याउन चाहिने बतारहेका छन्। धेरैले विश्वास पनि लिएका छन्। तर होइन, नक्कली भुटानी शरणार्थीकाण्डमा देउवा पत्नी आरजुमा गएर अडकियो। सुनकाण्ड महारा र बर्षामा पुनमा गएर रोकियो, गौर नरसंहार काण्ड उपेन्द्र यादवमा पुगेर सेलाथो भने ललितानिवास प्रकरण वावुराम र माधव नेपालसम्म पुगेर सेलाएको छ। केही साना र केही मध्यमस्तरका माछालाई केही समयका लागि पक्रेर सनसनी सिर्जना गरे पनि खोब्याएर ससम्मान बाहिर निकाल्न सुरमा छन् गठबन्धन सरकारका नेताहरू।

त्यसो त प्रधानमन्त्री स्वयंमाथि केही बात लागेका छन्। क्यान्टोनमेन्ट घोठाला, बालसेना प्रयोगदेखि युद्धकालीन अपराधका चाड नै प्रचण्डको टाउकामा छन्। त्यसकारण पनि प्रचण्ड आफूना सहयोगीहरूको कोपभाजन बन्न चाहिनेन्। भौतिकका दिनमा स्वयं प्रचण्डलाई नैघनै देउवा, ओली, माकडनेहरूको साथ र सहयोग चाहिन्छ। त्यसकारण अपराधमा मूछिएकाहरू बाइजजत बरी भएका छन्। यो हो गणतान्त्रिक नेपाल। यहाँ नेताहरूलाई जेमन्त गर्न छुट छ। त्यस्तै जनताहरूलाई चै चिया गफ गर्दैमा फुर्सद छैन। यी भ्रष्ट नेता जनताको मनस्यतिको लाभ उठाइरहेछन्। त्यो संसद नामक मछली बजारमा केही सांसदले हल्लाखल्ला गर्छन्, केही समयपछि त्यो पनि त्यस्तिकै सेलाउँछ। हेदै गए हुन्छ। एमालेको हल्ला पनि केही दिनको हो। ओम्मी, गिरिवन्धु टी स्टेट आदि को मसला जुन अहिले विस्तारै उठाइएको छ, ती काण्डले पनि गति विन नपाउँदै सेलाउने पक्का छ। किनभने यहाँ सबै शिशाको घरमा छन्। यसकारण एकले अर्कोलाई ढुङ्गा हान्ने कुरै आउँदैन। उही काले काले मिलेर खाउँ भाले भन्ने प्रचलित गीत यहाँ लागू हुन्छ। जसले जुन जुन काण्डमा खाएका छन्, त्यसमा भाग पाउनासाथ चप लाग्ने प्रचन बसिसकेको छ।

जनतालाई यस्तै काण्ड, चर्चामा रमाइलो भइरहेको छ। जनता एउटा काण्डको चर्चा गर्छन्, अनि अर्को काण्डको चर्चा गर्न थाल्छन्, पहिलो विसिन्छन्। नेता भ्रष्ट र राष्ट्रघाती छन्, जनता हरिलट्टक। विद्रोह गर्ने जान्दैनन्। नेताले असवैधानिक, अपराधिक भएर कमाएको हेर्छन्, मख्ख पछिन्छन्। जनता साइँ सहज छन्। यस्तो मुसुकको हालत यस्तो नभएर कस्तो हुन्छ त? देशले लिएको ऋणमा, छुट्टयाएको बजेटमा समेत भ्रष्टाचार गर्छन्। यस्ता जनताको जनारोशको अपमान नभए के हुन्छ? भ्रष्टहरू चोखिनेक्रम जारी छ। अब खाण दानु पनि उच्च अदालतबाट चोखिने क्रममा छन् भनेर बुटवलै कांग्रेस भन्न थालिसकेका छन्। टोपिवहादुर टेकनारायण, सुरक्षा सल्लाहकार राई किन भित्र बसिरहेने? यस्तै छ, देश।

खरदारलाई ऐन, प्रधानमन्त्रीलाई चैन

सत्ता गठबन्धनका टेकोका रूपमा रहेका र आफूना विगतका पोल नखुलोस भनेर प्रम प्रचण्डले पूर्व प्रधानमन्त्री माधव नेपाल र डा.वावुराम भट्टलाईमाथि छानविन नगर्ने, बयान पनि नलिने चर्चा चलेको छ। उनीहरूलाई चोखाउने एउटै कारण नेकपा माओवादीलाई सत्तामा टिकाउने र आउने निर्वाचनमा मजबूत स्थितिमा पुर्‍याउने नै हो भन्ने सबैको बुझाइ छ।

गराउने चाँचीपाँचो मिलाउन थालिएको छ। यसकारण ललितानिवासको प्रकरण होस् कि भुटानी शरणार्थी अथवा अन्य भ्रष्टाचारका मुद्दा हुन् सबैले विस्तारै विस्तारै राहत पाउने अवस्था सिर्जना हुँदैछ। एमाले र अन्य पार्टीले संसदमा जुन चर्का कुरा गरिरहेका छन्, तिनको अवस्था पनि विस्तारै चिर्सिने नै हो भनिदैछ।

पक्राउ पूर्जिले काम गरेन, ४ पूर्व मन्त्री चोखिबदैछन्

काठमाडौं जिल्ला क्रिकेटमा नयाँ नेतृत्व

काठमाडौं। गत साउन ३० गते काठमाडौंमा सम्पन्न काठमाडौं जिल्ला क्रिकेट संघको चौथो महाधिवेशनले दिवाकर घलेको अध्यक्षतामा नयाँ कार्यसमिति चयन गरेको छ। सम्पूर्ण पदाधिकारी एवम् सदस्यहरू निर्वाचन भएको उक्त साधारण सभाले दिवाकर घलेलाई अध्यक्षमा

०७९ को रुख, ०८४ मा के होला ?

काठमाडौं। कांग्रेसका वरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेललाई राष्ट्रपति दिएर माओवादी सत्तामा उक्लेपछि भएको तनहुँको उपनिर्वाचनमा युवाले रुख यस्तै उखेले। राख्यका स्वर्णम बाग्लेलाई उपनिर्वाचन जिताए। तनहुँमा भनिन्छ- अब कांग्रेसको रुख उखेलियो, ०८४ मा कांग्रेसको नराम्रो परिणाम देखिनेछ। हुन त माओवादीलाई वोकेर कांग्रेस प्रजातन्त्रवाट जनवादमा पुग्न सक्दैन, भएको प्रजातान्त्रिक आधार र लोकप्रियता पनि समाप्त पाउँछ। कांग्रेस जनवादी, सर्वहारावादीलाई पिढ्युमा वोकेर पुला काँचो, यो जान्नका लागि ०८४ को चुनाव कुनैपछि।

आँखा पाक्ने रोगका लक्षण देखिएमा घरमा स्याहार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

- बरफले आँखा सेक्ने ।
- सेक्दा आँखा बन्द गरेर वा सफा रुमालले सेक्ने ।
- आँखा नमिच्ने र आँखामा पानी नछुवाउने ।
- आँखा छोइसकेपछि साबुन पानीले राम्रोसँग हात धुने ।
- प्रशस्त मात्रामा पानी र पोषिलो खाना खाने ।
- बाहिर घाममा जाँदा कालो चस्मा लगाउने ।
- संक्रमण व्यक्तिले प्रयोग गरेका रुमाल, टाबेल, सिरानी, तन्ना आदी दैनिक धुने ।
- संक्रमित व्यक्तिले प्रयोग गरेको सामान अरुलाई प्रयोग गर्न नदिने ।
- स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाहबिना जथाभावी औषधी प्रयोग नगर्ने ।
- दृषि कम हुने लगायतका आँखा सम्बन्धी समस्या बढेमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्ने ।

नेपाल सरकार
विज्ञान बोर्ड

साँत्व ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड

द्वारा प्रवर्द्धित

जि.टि. ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्ट्याण्डको डिजिटल ग्याँस रबर कोट भे बीचमा रिलको जाली भएको उ तहको होजापाउ
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लास्टिक सिल
- अलुमिनियम सिलिण्डर
- कम्प्युटर प्रसिध्वाट वल्ले प्लास्टिक तौलमा रोटे आना दृक्क हनुवीस

साँत्व ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू